

πηγαίνω και **πάω** ρήμα (πήγα, θα πάω)

☑ Όταν **πηγαίνεις** κάπου, ξεκινάς από ένα μέρος και φτάνεις σ' ένα άλλο. ✎ Ο **θεός Τάκης παίρνει συχνά το αεροπλάνο από την Κρήτη και πηγαίνει στο Λονδίνο.**

● έρχομαι, επιστρέφω
✓ Ο κύριος **Μιχάλης πήγε** τη θεία του στο νοσοκομείο για να κάνει εξετάσεις. ○ οδηγώ, μεταφέρω

✓ Η Αθηνά **πηγαίνει πρώτη δημοτικού**. Η Αθηνά είναι μαθήτρια της πρώτης τάξης.

✓ «Σου **πάει** πολύ το κόκκινο χρώμα, Αθηνά» είπε η Ελένη.

○ ταϊριάζω ✎ Η **Ελένη πηγαينوέρχεται** συχνά στο σπίτι της Αθηνάς. Πηγαίνει συχνά στο σπίτι της Αθηνάς κι επιστρέφει πίσω στο δικό της.

♫ πη-γαί-νω

πηγή [η] ουσιαστικό (πηγές)

☑ Η **πηγή** είναι ένα μέρος στη γη απ' όπου βγαίνει νερό. Το νερό των ποταμών βγαίνει από μία **πηγή** και χύνεται στη θάλασσα.

✎ **πηγάδι**

♫ πη-γή

πηδάλιο [το] ουσιαστικό (πηδάλια)

☑ Το **πηδάλιο** είναι το τιμόνι του πλοίου ή του αεροπλάνου.

♫ πη-δά-λι-ο

πηδών και **πηδάω** ρήμα (πήδηξα, θα πηδήξω)

☑ Όταν **πηδάς**, τινάζεσαι προς τα

πάνω για να φτάσεις κάπου ή για να περάσεις πάνω από κάτι.

✎ Η **Ροζαλία πήδηξε** στο τραπέζι για να πιάσει τον Πιτσικόκο αλλά αυτός ξέφυγε και πέταξε έξω.

✓ Η Αθηνά **πήδηξε** από τη χαρά της, μόλις έμαθε πως πήρε το πρώτο βραβείο ζωγραφικής. Χάρηκε πάρα πολύ.

✎ **πήδημα, χοροπηδώ**

♫ πη-δών

πήζω ρήμα (έπηξα, θα πήξω)

☑ Όταν ένα υγρό **πήζει**, γίνεται σαν κρέμα ή σκληραίνει.

✎ Η **κυρία Μαργαρίτα ανακάτευε συνέχεια τη σάλτσα, μέχρι να πήξει.**

● αραιώνω

✎ Όταν κάτι έχει πήξει, είναι **πηχτό.**

πήξιμο ● αραιός ♫ πή-ζω

πηλός [ο] ουσιαστικό

☑ Ο **πηλός** είναι από χώμα και νερό, πλάθεται όπως η πλαστελίνη και μετά ψήνεται για να σκληρύνει.

✎ **Με τον πηλό φτιάχνουμε πήλινα αντικείμενα, όπως βάζα, γλάστρες, πιάτα και φλιτζάνια.**

♫ πη-λός

πιάνο [το] ουσιαστικό (πιάνο)

☑ Το **πιάνο** είναι ένα μουσικό όργανο με άσπρα και μαύρα πλήκτρα. Είναι **έγχορδο** όργανο, δηλαδή ο ήχος του βγαίνει από τις χορδές που βρίσκονται στο εσωτερικό του.

✎ Αυτός που παίζει πιάνο σε συναυλίες μόνος του ή σε ορχήστρα λέγεται **πιανίστας.**

♫ πιά-νο ✎ 'τα μουσικά όργανα'

πιάνω, **πιάνομαι** ρήμα (έπιασα, θα πιάσω)

☑ Όταν **πιάνεις** κάτι, το παίρνεις με το χέρι σου και το κρατάς.

✎ «**Μπαμπά, σταμάτα να πιάνεις την κούνια μου! Αφησέ με μόνη μου!**» είπε

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

η Αθηνά. ○ κρατώ ● αφήνω
✓ Όταν **πιάνεις** κάτι, βάζεις το χέρι σου πάνω του. ✍ *Ο Κώστας **έπιασε** τη μπλούζα του με βρόμικα χέρια.*
○ αγγίζω, ακουμπώ
✓ Λέμε ότι έχεις **πιάσει** κάποιον, όταν τον έχεις κυνηγήσει και τον κρατάς χωρίς αυτός να το θέλει
✍ *Η αστυνομία **έπιασε** αυτόν που έκλεψε τον κύριο Δημήτρη.*
✓ Όταν σε **πιάνουν** τα κλάματα, κλαίς. Όταν σε **πιάνει** πείνα, πεινάς.
✓ Όταν κάτι **πιάνει** φωτιά, καίγεται. Όταν κάτι είναι μεγάλο, λέμε ότι **πιάνει** πολύ χώρο.
✓ Ο μπαμπάς του Ίγκλι είναι οικοδόμος και **πιάνει** δουλειά πολύ πρωί.
✓ Το φουστάνι της Ελένης **πιάστηκε** σε μία καρέκλα. ○ μαγκώνω, σκαλώνω
✓ Όταν κουβαλάς κάτι βαρύ, **πιάνεται** η μέση σου και πονάει.
◇ **πιάσιμο** 🎵 πιά-νω

ΠΙΑΤΟ [το] ουσιαστικό (πίατα)
✓ Όταν καθόμαστε στο τραπέζι για να φάμε, ο καθένας έχει το **πίατο** του με το φαγητό του.
🎵 πιά-το
✍ 'η κουζίνα', 'το πάρτι'

ΠΙΓΚΟΥΙΝΟΣ [ο] ουσιαστικό (πιγκουίνοι)
✓ Ο **πιγκουίνος** είναι ένα πολύ μεγάλο πουλί που κολυμπάει γρήγορα αλλά δεν μπορεί να πετάξει. Ζει σε παγωμένες

- Πότε λέμε ότι κάποιος πιάνει πουλιά στον αέρα;

θάλασσες και τρώει ψάρια.
🎵 πι-γκου-ί-νος

ΠΙΓΟΥΝΙ [το] ουσιαστικό (πιγούνια)
✓ **Πιγούνι** είναι το μέρος του προσώπου που είναι κάτω από το στόμα μας.
○ σαγόني 🎵 πι-γού-νι
✍ 'το σώμα μας'

ΠΙΕΖΩ, πιέζομαι ρήμα (πίεσα, θα πιέσω)
✓ Όταν **πιέζεις** κάτι, το πατάς δυνατά συνήθως με το χέρι σου.
✍ *«Μην **πιέζεις** πολύ το μπαλόνι! Θα σπάσει και θα κάνει πολύ θόρυβο» είπε ο κύριος Γιάννης στην Αθηνά.*
✓ Όταν **πιέζεις** κάποιον, προσπαθείς να τον κάνεις να δεχτεί κάτι που δε θέλει. ✍ *Ο κύριος Μιχάλης **πίεσε** τον Κώστα να του πει ποιος έσπασε το τζάμι.* ○ αναγκάζω, καταπιέζω
◇ **πίεση** 🎵 πι-έ-ζω

ΠΙΕΤΑ [η] ουσιαστικό (πιέτες)
✓ Η Αλίκη αγόρασε μία φούστα με **πιέτες** για τη γιορτή της. Η φούστα είναι έτσι φτιαγμένη, ώστε να διπλώνεται σε πολλές μεριές.
○ πпуχή, τσάκιση
🎵 πιέ-τα

ΠΙΘΗΚΟΣ [ο], **πιθηκίνα** [η] ουσιαστικό (πίθηκοι, πιθηκίνες)
✓ Ο **πίθηκος** είναι ένα τριχωτό ζώο που ζει στη ζούγκλα, έχει πολύ μακριά χέρια και πηδάει από το ένα κλαδί στο άλλο. Η **μαϊμού** και ο **γορίλας** είναι **πίθηκοι**.
🎵 πί-θη-κος ✍ 'τα ζώα'

ΠΙΚΡΑ [η] ουσιαστικό (πίκρες)
→ πικρός

πικραίνω, πικραίνομαι ρήμα (πίκρανα, θα πικράνω) → πικρός

πικρός, πικρή, πικρό επίθετο (πικροί, πικρές, πικρά)

✓ Όταν κάτι είναι **πικρό**, έχει πολύ δυσάρεστη γεύση. ✍ *Ο θεός Αλέκος πίνει τον καφέ του πικρό, χωρίς ζάχαρη.* ● γλυκός

✓ Η στενοχώρια κι η απογοήτευση είναι **πικρά** συναισθήματα, δηλαδή πολύ δυσάρεστα. ✦ Όταν νιώθει κανείς **πίκρα**, είναι στενοχωρημένος, κάτι τον έχει **πικράνει**. ;

🎵 πι-κρός

πιλάφι [το] ουσιαστικό (πιλάφια)

✓ Το **πιλάφι** είναι φαγητό που γίνεται συνήθως από ρύζι βρασμένο και λάδι ή βούτυρο.

🎵 πι-λά-φι

πιλότος [ο] ουσιαστικό (πιλότοι)

→ αεροπλάνο

πίνακας [ο] ουσιαστικό (πίνακες)

✓ Ο **πίνακας** είναι φτιαγμένος από μαύρο ξύλο ή άσπρο πλαστικό και κρέμεται στον τοίχο της τάξης μας. Στον **πίνακα** γράφουμε με κιμωλία ή μαρκαδόρο κάτι που θέλουμε να διαβάσει όλη η τάξη.

✓ Ο **πίνακας** ανακοινώσεων είναι ένα επίπεδο κομμάτι από ξύλο ή **φελό** στον τοίχο όπου στερεώνουμε ανακοινώσεις με πινέζες ή καρφίτσες.

✓ **Πίνακα** λέμε και τη ζωγραφιά που έχουμε βάλει μέσα σ' ένα κάδρο.

✦ *Η θεία Κατερίνα πήγε στην πινακοθήκη για να δει τους πίνακες μεγάλων Ιταλών ζωγράφων.*

🎵 πί-να-κας

✍ 'στο σχολείο'

πινακίδα [η] ουσιαστικό (πινακίδες)

✓ Οι **πινακίδες** είναι επίπεδες πλάκες που πάνω τους είναι γραμμένες ή ζωγραφισμένες διάφορες πληροφορίες. Υπάρχουν **πινακίδες** στους δρόμους, στα μαγαζιά και σ' άλλους δημόσιους χώρους. **Πινακίδες** έχουν και τ' αυτοκίνητα στο μπροστινό και στο πίσω μέρος τους.

● ταμπέλα
🎵 πι-να-κί-δα

πινέζα [η] ουσιαστικό (πινέζες)

✓ Η **πινέζα** μοιάζει με μικρό καρφάκι που έχει πλατύ κεφάλι. Με την **πινέζα** στερεώνουμε φωτογραφίες ή σημειώματα στον τοίχο, στην πόρτα ή σε κάποιο πίνακα.

🎵 πι-νέ-ζα

πινέλο [το] ουσιαστικό (πινέλα)

✓ Για να ζωγραφίσουμε με νερομπογιές ή για να βάψουμε τις πόρτες και τα παράθυρα του σπιτιού, χρησιμοποιούμε **πινέλο**. Το **πινέλο** είναι ξύλινο κι έχει στην άκρη του πολλές τρίχες. 🎵 πι-νέ-λο

Δες ζωγράφος, πινέλο

πίνω, πίνωμαι ρήμα (ήπια, θα πιω)

✓ Όταν **πίνω**, ρουφώ από το στόμα νερό, γάλα, πορτοκαλάδα ή άλλο

- Τι πληροφορίες μας δίνουν οι πινακίδες στα μαγαζιά, τους δρόμους και τ' αυτοκίνητα;

υγρό που μετά πηγαίνει στο στομάχι μου. ✍ *Ο Νίκος πίνει ένα ποτήρι γάλα, πριν φύγει για το σχολείο.*

◊ Το κρασί, η μπίρα κι ό,τι άλλο έχει οινόπνευμα και το πίνουμε λέγεται **ποτό**. 🎵 πί-νω

πίονι [το] ουσιαστικό (πίονια)

☑ Στο σκάκι, στη ντάμα, στον γκρινιάρη και σ' άλλα επιτραπέζια παιχνίδια παίζουμε με **πίονια**. Κάθε παίκτης παίζει με **πίονια** διαφορετικού χρώματος. Στο σκάκι τα **πίονια** είναι μαύρα και άσπρα.

🎵 πίο-νι *Δες σκάκι*

πίπα [η] ουσιαστικό (πίπες)

☑ Η **πίπα** μοιάζει με μικρό ξύλινο σωλήνα με φαρδιά τρύπα στη μία άκρη για να βάζουμε καπνό. Όταν η **πίπα** είναι αναμμένη, ρουφάμε από την άλλη άκρη και καπνίζουμε.

🎵 πί-πα

πιπέρι [το] ουσιαστικό (πιπέρια)

☑ Το **πιπέρι** είναι ένας μικρός στρογγυλός καρπός που καίει πολύ. Το χρησιμοποιούμε στο φαγητό για να δώσουμε γεύση. Στο τραπέζι του φαγητού υπάρχει πάντα αλάτι και **πιπέρι**. ◊ **αλατοπίπερο**

🎵 πι-πέ-ρι

πιπεριά [η] ουσιαστικό (πιπεριές)

☑ Η **πιπεριά** είναι ένα λαχανικό με πράσινο, κόκκινο ή κίτρινο χρώμα και πολύ μικρούς σπόρους στο εσωτερικό του.

🎵 πι-πε-ριά

πιπίλα [η] ουσιαστικό (πιπίλες)

☑ Η **πιπίλα** είναι από πλαστικό και μοιάζει με τη ρώγα του γυναικείου στήθους. Όταν τα μωρά είναι ανήσυχα, πεινούν ή νυστάζουν, βάζουν την **πιπίλα** στο στόμα τους, την πιπιλίζουν κι αυτό τα ησυχάζει.

◊ Όταν **πιπιλίζεις** μία καραμέλα, τη κρατάς στο στόμα σου και τη γλείφεις σιγά σιγά, μέχρι να λιώσει. 🎵 πι-πί-λα

πιπιλίζω και **πιπιλάω** ρήμα (πιπίλισα, θα πιπιλίσω) → πιπίλα

πιρούνι [το] ουσιαστικό (πιρούνια)

☑ Με το **πιρούνι** καρφώνουμε κομμάτια φαγητού για να τα βάλουμε στο στόμα μας. ◊ **μαχειροπίρουνο**

🎵 πι-ρού-νι ✍ 'η κουζίνα'

πισίνα [η] ουσιαστικό (πισίνες)

☑ Η **πισίνα** είναι μία μεγάλη δεξαμενή γεμάτη με νερό όπου κολυμπάμε και κάνουμε βουτιές.

Πισίνες έχουν συνήθως τα κολυμβητήρια και κάποια μεγάλα ξενοδοχεία. 🎵 πι-σί-να

πισινός [ο] ουσιαστικό (πισινοί)

→ πίσω

πίστα [η] ουσιαστικό (πίστες)

✔ Πολλά κέντρα διασκέδασης έχουν μία **πίστα**, δηλαδή ένα χώρο ειδικά φτιαγμένο γι' αυτούς που θέλουν να διασκεδάσουν χορεύοντας.

✓ Στους αγώνες αυτοκίνητων τ' αυτοκίνητα τρέχουν σε **πίστες**.

♫ πί-στα

-Πού αλλού μπορούμε να δούμε **πίστα**;

πιστός, πιστή, πιστό επίθετο (πιστοί, πιστές, πιστά)

✔ Ο Κώστας και ο Νίκος είναι **πιστοί** φίλοι. Έχουν εμπιστοσύνη ο ένας στον άλλον και προσπαθούν να είναι πάντα καλοί φίλοι.

◇ (σαν ουσιαστικό) Οι **πιστοί** είναι αυτοί που πιστεύουν σε μία θρησκεία. **Πιστεύω** ♫ πι-στός

πιστεύω ρήμα (πίστεψα, θα πιστέψω)

✔ Όταν **πιστεύεις** ότι κάτι πρόκειται να γίνει, είσαι σίγουρος ότι μπορεί να γίνει. ✍ Ο κύριος Δημήτρης **πιστεύει** ότι θα βρεθεί αυτός που τον έκλειψε.

○ νομίζω

✓ Όταν **πιστεύεις** σε κάποιον ή σε κάτι, ξέρεις πως υπάρχει, πως είναι αληθινό και σημαντικό.

✍ Οι άνθρωποι που προσεύχονται συχνά, **πιστεύουν** στο Θεό. Έχουν **πίστη**.

✓ Όταν **πιστεύεις** κάποιον, ξέρεις πως σου λέει την αλήθεια.

✍ Ο κύριος Μιχάλης δεν **πίστεψε** τον Κώστα. Νόμιζε πως του έλεγε ψέματα.

◇ **απίστευτος, εμπιστοσύνη, πιστευτός, πίστη, πιστός**

♫ πι-στεύ-ω

πίσω επίρρημα

✔ Η Ροζαλία κάθισε **πίσω** από την Αθηνά κι άρχισε να νιαουρίζει. Η Ροζαλία κάθισε από τη μεριά που δεν έβλεπε η Αθηνά.

● μπροστά

✓ «Προχώρα πιο γρήγορα, γιατί θα μείνεις **πίσω**». Θα καθυστερήσεις.

✓ «Παιδιά, πάω για λίγο στο γραφείο, θα είμαι **πίσω** στις έξι» είπε ο κύριος Γιάννης. Θα επιστρέψω στις έξι.

✓ «Θέλω να μου δώσεις **πίσω** το βιβλίο που σου δάνεισα, Αθηνά!» είπε η Αλίκη. Θέλω να μου το επιστρέψεις.

✓ (σαν επίθετο) Ο κύριος Μιχάλης έβαλε τα κουταβάκια στο **πίσω** μέρος του κήπου.

● μπροστινός

◇ Ο **πισινός** είναι το πίσω μέρος της λεκάνης μας, ο ποπός μας.

♫ πί-σω Δες τελευταίος

πιστόλι [το] ουσιαστικό (πιστόλια)

✔ Το **πιστόλι** είναι ένα μικρό όπλο με σφαίρες που μπορεί να σκοτώσει ανθρώπους. Οι αστυνομικοί έχουν **πιστόλια**. ◇ Το **νεροπίστολο** είναι ένα πλαστικό παιχνίδι που μοιάζει με πιστόλι. Γεμίζουμε τα **νεροπίστολα** με νερό και καταβρεχόμαστε. **Πιστολάκι** λέμε το σεσουάρ.

Μ' αυτό στεγνώνουμε τα μαλλιά μας.

♫ πι-στό-λι

πίτα [η] ουσιαστικό (πίτες)

✔ Η **πίτα** είναι ένα φαγητό αλμυρό ή γλυκό που το φτιάχνουμε βάζοντας ένα μείγμα από διάφορα υλικά ανάμεσα σε δύο στρώσεις ζύμης ή

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

φύλλου και ψήνοντάς το στο φούρνο. Φτιάχνουμε **πίτες** με τυρί, σπανάκι ή άλλα υλικά.

✓ Όταν τρώμε σουβλάκι με **πίτα**, τρώμε σουβλάκι τυλιγμένο μέσα σε ψημένη στρογγυλή και λεπτή ζύμη.

◇ **τυρόπιτα, σπανακόπιτα, κοτόπιτα, καρυδόπιτα, κρεατόπιτα, βασιλόπιτα** 🎵 πί-τα

πιτζάμα [η] ουσιαστικό (πιτζάμες)

☑ Η **πιτζάμα** είναι ένα παντελόνι και μία μπλούζα από λεπτό και μαλακό ύφασμα που τα φοράμε, όταν κοιμόμαστε. Υπάρχουν γυναικείες και αντρικές **πιτζάμες**.

🎵 πι-τζά-μα

-Λέμε και **μπιτζάμα**.

Ο Νίκος φόρεσε τις **πιτζάμες** του και πήγε για ύπνο.

πίτσα [η] ουσιαστικό (πίτσες)

☑ Η **πίτσα** είναι ιταλικό φαγητό. Είναι συνήθως μία στρογγυλή ζύμη με ντομάτα, τυρί, ζαμπόν και διάφορα άλλα υλικά. Η **πίτσα** ψήνεται στο φούρνο.

◇ «Δεν πρόφτασα να μαγειρέψω, πάμε στην **πιτσαρία** να φάμε **πίτσα** και **μακαρόνια**!» ρώτησε η κυρία **Μαργαρίτα**, δηλαδή στο εστιατόριο που φτιάχνει **πίτσες** και **μακαρόνια**.

🎵 πί-τσα

πιτσιλίζω και **πιτσιλάω, πιτσιλιέμαι** ρήμα (πιτσιλίσω, θα πιτσιλίσω)

☑ Όταν **πιτσιλάς** κάποιον ή κάτι, τον

βρέχεις με σταγόνες νερού.

✍ «Πρόσεξε μην **πιτσιλίσεις** τη **Ροζαλία**, **Κώστα**, καθώς **ποτίζεις**. Οι **γάτες** **σιχαίνονται** το **νερό!**» φώναξε η **Αθηνά**.

◇ «**Παιδιά**, **σταματήστε** το **πιτσιλίσμα**, θα **γίνετε** **μούσκεμα** στο **τέλος!**» φώναξε η κυρία **Μαργαρίτα**. Οι **πιτσιλιές** είναι σταγόνες από κάποιο υγρό που έχουν πέσει πάνω σε κάτι. 🎵 πι-τσι-λώ

πιτσιρίκος [ο], **πιτσιρίκα** [η], **πιτσιρίκι**

[το] ουσιαστικό (πιτσιρίκοι, πιτσιρίκες, πιτσιρίκια)

☑ Λέμε **πιτσιρίκο** ένα μικρό αγόρι και **πιτσιρίκα** ένα μικρό κορίτσι.

Λέμε **πιτσιρίκι** ένα μικρό παιδί, αγόρι ή κορίτσι.

🎵 πι-τσι-ρί-κος

πλαγιά [η] ουσιαστικό (πλαγιές)

→ πλάγιος

πλαγιάζω ρήμα (πλάγιασα, θα

πλαγιίσω)

☑ Όταν **πλαγιάζεις**, **ξαπλώνεις** στο **κρεβάτι** για να **κοιμηθείς**.

◇ **πλάγιος** 🎵 πλα-γιά-ζω

πλάγιος, πλάγια, πλάγιο επίθετο

(πλάγιοι, πλάγιες, πλάγια)

☑ Όταν κάτι είναι **πλάγιο**, **δεν** είναι **όρθιο**, αλλά **γέρνει**, είναι **λοξό**.

✍ **Με πλάγια** **γράμματα** είναι **γραμμένα** και τα **παραδείγματα** στο **λεξικό** που **κρατάς**.

◇ Ο **Κώστας**, ο **Ίγκλι** και ο **Νίκος** **ανέβηκαν** την **πλαγιά** του **λόφου** κι **έφτασαν** στο **εκκλησάκι** που είναι **στην κορυφή**. **Ανέβηκαν** δηλαδή την **ανηφορική πλευρά** του. **πλάγια**

🎵 πλά-γι-ος

πλαζ [η] ουσιαστικό

☑ Η **πλαζ** είναι μία μεγάλη παραλία με άμμο, ομπρέλες, καρέκλες και **καντίνες** που προσφέρουν φαγητό κι αναψυκτικά.

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

πλάθω, **πλάθομαι** ρήμα (έπλασα, θα πλάσω)

☑ Όταν **πλάθω** κάτι, του δίνω μία μορφή, ένα σχήμα. ✍ *Το Πάσχα η Αθηνά και η κυρία Μαργαρίτα πλάθουν* κουλουράκια και τα βάζουν στο φούρνο να ψηθούν.

◇ Για να τα πλάσουν, ανοίγουν πρώτα τη ζύμη μ' ένα ξύλινο ραβδί, τον **πλάστη**. Στο σχολείο η Αθηνά και η Ελένη φτιάχνουν ανθρωπάκια από **πλαστελίνη**. **πλάσμα**

🎵 πλά-θω

πλάι επίρρημα

☑ Όταν κάτι ή κάποιος είναι **πλάι** σε κάτι ή σε κάποιον άλλο, βρίσκεται κοντά του, στην αριστερή ή στη δεξιά πλευρά. ○ δίπλα, κοντά

✓ Η Ελένη και η Αθηνά κάθονται **πλάι πλάι** στο ίδιο θρανίο. Κάθονται κοντά η μία στην άλλη.

🎵 πλάι

πλάκα [η] ουσιαστικό (πλάκες)

☑ Η **πλάκα** είναι ένα πλατύ, λεπτό κι επίπεδο κομμάτι από πέτρα ή κάποιο άλλο σκληρό υλικό. Στρώνουμε μαρμάρινες **πλάκες** μέσα ή έξω από το σπίτι.

✓ Μία **πλάκα** σοκολάτας είναι ένα κομμάτι σοκολάτας.

✓ **Πλάκα** λέμε κι ένα αστείο που κάνει ή λέει κάποιος. Λέμε ότι σπάμε **πλάκα**, όταν διασκεδάζουμε και

γελάμε με κάτι αστείο. Όταν λες κάτι για **πλάκα**, δεν το λες στα σοβαρά, το λες στ' αστεία. ◇ **πλακάκι**

🎵 πλά-κα

πλακάκι [το] ουσιαστικό (πλακάκια)

☑ Τα **πλακάκια** είναι μικρές και συνήθως τετράγωνες πλάκες που βάζουμε στους τοίχους και τα πατώματα, κυρίως στα μπάνια και τις κουζίνες για να τα προστατέψουμε από τα νερά. ◇ **πλάκα** 🎵 πλα-κά-κι

✍ 'η κουζίνα', 'το μπάνιο'

πλακώνω, **πλακώνομαι** ρήμα (πλάκωσα, θα πλάκωσω)

☑ Όταν **πλακώνεις** κάτι ή κάποιον, πέφτεις με όλο σου το βάρος επάνω του.

✓ Όταν **πλακώνεις** κάποιον στο ξύλο, τον δέρνεις πολύ δυνατά.

🎵 πλα-κώ-νω

πλανήτης [ο] ουσιαστικό (πλανήτες)

☑ Η Γη είναι ένας **πλανήτης** και γυρίζει γύρω από τον ήλιο μαζί με άλλους **πλανήτες**, όπως τον Άρη ή τον Πλούτωνα. 🎵 πλα-νή-της

πλάσμα [το] ουσιαστικό (πλάσματα)

☑ Λέμε πως οι άνθρωποι και τα ζώα είμαστε **πλάσματα** του Θεού, δηλαδή πως μας έχει δημιουργήσει ο Θεός.

✓ **Πλάσμα** λέμε γενικά κι έναν

- Ποιους άλλους πλανήτες ξέρεις;

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με τη Ροζαλία που χάθηκε, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις αναστατώνω, ανησυχώ, εξαφανίζομαι, βρίσκω, καταφεύγω, κουλουριάζω, κουνώ, χαίρομαι, χοροπηδώ

άνθρωπο. ✍️ *Τα παιδιά είναι αθώα πλάσματα.* **♦** **πλάθω** **♫** πλά-σμα

πλαστελίνη [η] ουσιαστικό (πλαστελίνες) → πλάθω

πλαστικό [το] ουσιαστικό (πλαστικά)
 Το **πλαστικό** είναι ένα ελαφρύ και φτηνό υλικό που φτιάχνεται στα εργοστάσια και παίρνει ό,τι μορφή θέλουμε να του δώσουμε. Πλένεται εύκολα και δε χαλάει.
 ✍️ *Το μωρό της θείας Κατερίνας έχει παιχνίδια από πλαστικό.*
♦ (σαν επίθετο) **Έχει πλαστικά παιχνίδια.** **♫** πλα-στι-κό

πλαστός, πλαστή, πλαστό επίθετο (πλαστοί, πλαστές, πλαστά)
 Όταν κάτι είναι **πλαστό**, είναι αντιγραφή ενός πράγματος, δεν είναι αληθινό. Υπάρχουν **πλαστοί** πίνακες και **πλαστά** χαρτονομίσματα.
 ● γνήσιος
 ♫ πλα-στός

πλαταίνω ρήμα (πλάτυνα, θα πλατύνω) → πλατύς

πλατάνι [το] και **πλάτανος** [ο] ουσιαστικό (πλατάνια, πλάτανοι)
 Το **πλατάνι** είναι ένα πολύ μεγάλο δέντρο που χάνει τα φύλλα του το χειμώνα. Φυτρώνει σε μέρη με πολύ νερό ή υγρασία. **♫** πλα-τά-νι

πλατεία [η] ουσιαστικό (πλατείες)
 Η **πλατεία** είναι ένας μεγάλος ανοιχτός και κεντρικός χώρος σε μία πόλη ή ένα χωριό όπου μαζεύεται πολύς κόσμος, οι μεγάλοι για βόλτα ή καφέ και τα παιδιά για παιχνίδι.
 ♫ πλα-τεί-α

πλάτη [η] ουσιαστικό (πλάτες)
 Η **πλάτη** είναι το πίσω μέρος του σώματός σου, από τους ώμους μέχρι τη μέση σου.
 ✓ Η **πλάτη** είναι και το μέρος του καθίσματος όπου ακουμπάμε την πλάτη μας, όταν καθόμαστε.
 ♫ πλά-τη ✍️ 'το σώμα μας'

πλάτος [το] ουσιαστικό (πλάτη)
 Η θεία Έλλη μέτρησε το μήκος και το **πλάτος** του τραπεζιού για ν' αγοράσει καινούριο τραπεζομάντιλο. Το **πλάτος** ενός τραπεζιού είναι η μικρότερη του πλευρά, ενώ το μήκος η μεγαλύτερη.
 ○ φάρδος **♦** **πλατύς** **♫** πλά-τος

πλατύς, πλατιά, πλατύ, επίθετο (πλατιοί, πλατιές, πλατιά)
 Όταν κάτι είναι **πλατύ**, έχει μεγάλο πλάτος. ✍️ *Τα πεζοδρόμια στη γειτονιά μας είναι πολύ πλατιά κι ο κόσμος περπατάει άνετα, χωρίς να στριμώχνεται.*
 ○ φαρδύς ● στενός
♦ Όταν κάτι **πλαταίνει**, γίνεται πλατύ. ○ φαρδαίνω ● στενεύω
πλάτος **♫** πλα-τύς

πλέκω, πλέκομαι ρήμα (θα πλέξω, έπλεξα)

✓ Όταν **πλέκεις** κάτι, το φτιάχνεις με μάλλινα νήματα που τα περνάς το ένα μέσα στο άλλο με βελόνες.

✍ Η θεία Κατερίνα **πλέκει** πουλόβερ για το γιο της.

✓ Η Αθηνά έχει καστανά, μακριά μαλλιά και τα **πλέκει** κοτσίδες.

◇ Όταν μαθαίνεις να πλέκεις, μαθαίνεις **πλέξιμο**. **πλεχτός, πλεχτό**
 🎵 πλέ-κω

πλένω, πλένομαι ρήμα (θα πλύνω, έπλυνα)

✓ Όταν **πλένεις** κάτι, το καθαρίζεις με νερό και σαπούνι ή άλλο καθαριστικό.

✓ Όταν **πλένεσαι**, καθαρίζεις το σώμα σου με νερό και σαπούνι.

◇ Το **πλύσιμο** στο χέρι παίρνει ώρα, γι' αυτό ο κόσμος έχει πια **πλυντήριο**. Στο **πλυντήριο** ρούχων πλένουμε τα ρούχα και στο **πλυντήριο** πιάτων τα πιάτα.

άπλυτος, ξεπλένω 🎵 πλέ-νω

Ο Κώστας **πλένει** το ποδήλατο της Αθηνάς.

πλευρά [η] ουσιαστικό (πλευρές)

✓ Ένα **νόμισμα** έχει δύο **πλευρές**.

Έχει δύο μεριές, δύο όψεις.

✓ Η κάθε γραμμή ενός τριγώνου ή ενός τετραγώνου είναι μία από τις **πλευρές** του.

◇ **πλευρό** 🎵 πλευ-ρά

πλευρό [το] ουσιαστικό (πλευρά)

✓ Τα **πλευρά** είναι τα δώδεκα κόκαλα που έχουμε ανάμεσα στο στήθος και τη μέση. Τα έξι είναι στη δεξιά μεριά του σώματος και τ' άλλα έξι στην αριστερή.

◇ **πλευρά** 🎵 πλευ-ρό
 ✍ 'το σώμα μας'

πλεχτός, πλεχτή, πλεχτό επίθετο

(πλεχτοί, πλεχτές, πλεχτά)

✓ Ένα **πλεχτό** ρούχο είναι το ρούχο που έχει πλέξει κάποιος στο χέρι ή στη μηχανή. ◇ (σαν ουσιαστικό)

Όταν κάνει πολύ κρύο φοράμε τα **πλεχτά** μας για να ζεσταινόμαστε, δηλαδή φοράμε πλεχτά ρούχα.

πλέκω, πλέξιμο 🎵 πλε-χτός

πλέω ρήμα (έπλευσα, θα πλεύσω)

✓ Τα πλοία και οι βάρκες **πλέουν** στο νερό, δηλαδή κινούνται στην επιφάνεια του νερού και δε βουλιάζουν. ◇ **επιπλέω** 🎵 πλέ-ω

πληγή [η] ουσιαστικό (πληγές)

✓ Η κυρία Μαργαρίτα κόπηκε με το μαχαίρι του ψωμιού κι έκανε μία βαθιά **πληγή** στο δάχτυλό της. Από την **πληγή** έτρεχε αίμα.

◇ Η κυρία Μαργαρίτα **πληγώθηκε** με το μαχαίρι του ψωμιού.

Όταν κάποιος έχει πληγές, είναι **πληγωμένος**. Όταν κάποιος είναι πολύ απογοητευμένος από κάτι,

αισθάνεται **πληγωμένος**.

🎵 πλη-γή **Δες τραυματίας**

πληγώνω, πληγώνομαι *ρήμα* (θα πληγώσω, πλήγωσα) → πληγή

πλήκτρο [το] *ουσιαστικό* (πλήκτρα)

☑️ Όταν παίζουμε πιάνο, πατάμε τα **πλήκτρα**. Το πιάνο έχει άσπρα και μαύρα **πλήκτρα**. Κάθε πλήκτρο παίζει μία **νότα**.

✓ Οι γραφομηχανές και οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές έχουν **πλήκτρα**. Κάθε πλήκτρο γράφει ένα γράμμα. **Όλα μαζί τα πλήκτρα του ηλεκτρονικού υπολογιστή λέγονται πληκτρολόγιο**. 🎵 πλή-κτρο

Δες πιάνο, υπολογιστής

πληκτρολόγιο [το] *ουσιαστικό* (πληκτρολόγια) → πλήκτρο

πλημμύρα [η] *ουσιαστικό* (πλημμύρες)

☑️ Όταν βρέχει πολύ, γίνονται **πλημμύρες**, δηλαδή γεμίζουν οι δρόμοι με νερό. 🎵 *Τα υπόγεια των σπιτιών γέμισαν νερά με τις πλημμύρες*. **Τα υπόγεια των σπιτιών πλημμύρισαν**.

🎵 πλημ-μύ-ρα

πλημμυρίζω *ρήμα* (πλημμύρισα, θα πλημμυρίσω) → πλημμύρα

πλην πρόθεση

☑️ Το «πλην» είναι το σύμβολο της αφαίρεσης. 🎵 *Τρία πλην δύο ίσον ένα ή 3-2 = 1*. ○ μείον ● συν
🎵 πλην

πληροφορία [η] *ουσιαστικό* (πληροφορίες)

☑️ Η **πληροφορία** είναι κάτι που

μαθαίνεις για ένα θέμα που σ' ενδιαφέρει.

🎵 *Ο Ίγκλι πήγε στο σταθμό και ζήτησε **πληροφορίες** για τα δρομολόγια των τρένων*.

◇ Όταν δίνεις μία πληροφορία σε κάποιον, τον **πληροφορείς** σχετικά μ' ένα θέμα. Η **πληροφορική** είναι η επιστήμη που διδάσκει πώς να οργανώνουμε πληροφορίες με τη βοήθεια ηλεκτρονικού υπολογιστή.

🎵 πλη-ρο-φο-ρί-α

πληροφορική [η] *ουσιαστικό* → πληροφορία

πληροφορώ, πληροφορούμαι *ρήμα* (πληροφόρησα, θα πληροφορήσω) → πληροφορία

πλήρωμα [το] *ουσιαστικό* (πληρώματα)

☑️ Το **πλήρωμα** είναι όλοι αυτοί που δουλεύουν σ' ένα πλοίο ή σ' ένα αεροπλάνο.

🎵 *Οι αεροσυνοδοί και οι πιλότοι είναι το **πλήρωμα** του αεροπλάνου*.

🎵 πλή-ρω-μα

πληρώνω, πληρώνομαι *ρήμα* (πλήρωσα, θα πληρώσω)

☑️ Όταν **πληρώνεις**, δίνεις χρήματα για ν' αγοράσεις κάτι ή για να χρησιμοποιήσεις κάτι που δεν είναι δικό σου. 🎵 *Οι γονείς του Ίγκλι **πληρώνουν** νοίκι για το σπίτι που νοικιάζουν*.

✓ Όταν **πληρώνεσαι**, παίρνεις χρήματα για μία δουλειά που έχεις κάνει.

✓ Όταν κάνεις κάτι κακό, λέμε ότι το **πληρώνεις** μία μέρα, δηλαδή τιμωρείσαι γι' αυτό.

◇ **πληρωμή** 🎵 πλη-ρώ-νω

πλησιάζω ρήμα (πλησίασα, θα πλησιάσω)

- ☑ Όταν **πλησιάζεις** κάποιον ή κάτι, πηγαίνεις προς το μέρος του.
- απομακρύνομαι 🎵 πλη-σι-ά-ζω

πλοίο [το] ουσιαστικό (πλοία)

- ☑ Το **πλοίο** είναι ένα μεγάλο θαλάσσιο μεταφορικό μέσο. Τα **επιβατικά** πλοία μεταφέρουν επιβάτες που ταξιδεύουν στα νησιά. Με τα **εμπορικά** πλοία μεταφέρονται τα εμπορεύματα.
- βαπόρι, καράβι **◇** ○ **πλοίαρχος** δίνει οδηγίες για την πορεία του πλοίου. ○ καπετάνιος
- 🎵 πλοί-ο **Δες λιμάνι**

πλοκάμι [το] ουσιαστικό (πλοκάμια)

- ☑ Το χταπόδι έχει οκτώ **πλοκάμια** με βεντούζες που το βοηθούν να μετακινείται και να πιάνει την τροφή του. 🎵 πλο-κά-μι **Δες χταπόδι**

πλούσιος, πλούσια, πλούσιο επίθετο (πλούσιοι, πλούσιες, πλούσια)

- ☑ Όταν κάποιος έχει ακριβά πράγματα, σπίτια και πολλά λεφτά, είναι **πλούσιος**. ● φτωχός
- ◇ (σαν ουσιαστικό) **Οι πλούσιοι** ξεχνούν πως υπάρχει φτώχεια στον κόσμο. **Λένε όμως πως τα πλούτη** δε φέρνουν πάντα την ευτυχία, δηλαδή τα πολλά λεφτά δε μας κάνουν πάντα ευτυχισμένους. **πλουσιόπαιδο**
- 🎵 πλού-σι-ος

Ο **πλούσιος** και ο **φτωχός**

πλούτος [ο] ουσιαστικό (τα πλούτη)

→ πλούσιος

πλυντήριο [το] ουσιαστικό (πλυντήρια)

→ πλένω

πνεύμα [το] ουσιαστικό (πνεύματα)

- ☑ Το **πνεύμα** μας είναι η σκέψη μας, η εξυπνάδα μας, το μυαλό μας.
- ✓ **Πνεύμα** λέμε και την ψυχή του ανθρώπου. 🎵 πνεύ-μα

πνεύμονας [ο] ουσιαστικό (πνεύμονες)

- ☑ Μέσα στο στήθος μας έχουμε δύο **πνεύμονες**, τον αριστερό και το δεξιό, που μας βοηθούν ν' αναπνέουμε. 🎵 πνεύ-μο-νας
- **Λέμε και το πνευμόνι.**

πνίγω, πνίγομαι ρήμα (έπνιξα, θα πνίξω)

- ☑ Όταν κάτι σε **πνίγει** ή όταν **πνίγεσαι**, δεν μπορείς να αναπνεύσεις και μπορεί να πεθάνεις.
- ✍ «*Μα τι κάνει ο κύριος Μιχάλης; Βάζει τα σκυλάκια στο νερό, λες να τα πνίξει; Δεν πιστεύω να πνιγούν!*» σκέφτηκε η Αθηνά.
- ✓ Όταν απελπίζεσαι με το παραμικρό πρόβλημα, λέμε πως **πνίγεσαι** σε μία κουταλιά νερό.
- ◇ **πνίξιμο** 🎵 πνί-γω

ποδηλάτης [ο], **ποδηλάτισσα** [η]

ουσιαστικό (ποδηλάτες, ποδηλάτισσες)
→ ποδήλατο

ποδήλατο [το] ουσιαστικό (ποδήλατα)

- ☑ Η Αθηνά έμαθε πολύ γρήγορα να κάνει **ποδήλατο**. Οδηγεί πολύ προσεκτικά και πηγαίνει γρήγορα όπου θέλει. Όλα τα **ποδήλατα** έχουν δύο ρόδες, δύο πεντάλ, ένα τιμόνι με δύο φρένα και τη σέλα για να

καθόμαστε. **◇** Η Αθηνά έχει γίνει σωστή **ποδηλάτισσα**. Κυκλοφορεί γρήγορα και με άνεση στους δρόμους της γειτονιάς. Είναι πολύ καλή στην **ποδηλασία**. **♪** πο-δή-λα-το

πόδι [το] ουσιαστικό (πόδια)

✓ Ο άνθρωπος έχει δύο **πόδια** το δεξί και το αριστερό για να στέκεται όρθιος και να περπατάει. Το μπούτι, τα γόνατα, οι γάμπες, ο αστράγαλος, η φτέρνα και τα δάχτυλα είναι μέρη του **ποδιού**.

✓ **Πόδι** λέμε και το κάτω μέρος του ποδιού, δηλαδή το μέρος του που είναι κάτω από τον αστράγαλο και πατάει στο έδαφος.

✓ Τα τραπέζια και οι καρέκλες στέκονται πάνω σε τέσσερα **πόδια**.

✓ Όταν το βάζεις στα **πόδια**, τρέχεις και φεύγεις γρήγορα μακριά. Όταν σηκώνεις όλη την πολυκατοικία στο **πόδι**, την αναστατώνεις.

◇ Το πόδι λέγεται μερικές φορές και **ποδάρι**. **ποδόσφαιρο** **♪** πό-δι
🖋️ 'το σώμα μας'

- Πότε λέμε ότι κάποιος πνίγεται στη δουλειά;

- Πότε λέμε ότι κόβονται τα πόδια κάποιου;

- Πότε λέμε ότι βάζουμε τα δύο πόδια κάποιου σ' ένα παπούτσι;

ποδιά [η] ουσιαστικό (ποδιές)

✓ Η **ποδιά** είναι ένα κομμάτι ύφασμα που το δένουμε γύρω από τη μέση και πίσω από το σβέρκο μας. Οι νοικοκυρές φορούν **ποδιά** για να μη λερωθούν, όταν κάνουν τις δουλειές του σπιτιού.

✓ Οι γιατροί και οι νοσοκόμες φορούν άσπρη **ποδιά**.

○ Ιατρική μπλούζα
♪ πο-διά

ποδοσφαιριστής [ο],

ποδοσφαιρίστρια [η] ουσιαστικό
(ποδοσφαιριστές, ποδοσφαιρίστριες)
→ ποδόσφαιρο

ποδόσφαιρο [το] ουσιαστικό

✓ Το **ποδόσφαιρο** είναι ένα άθλημα που παίζεται με δύο ομάδες. Οι παίκτες κάθε ομάδας κλοτσούν τη μπάλα και προσπαθούν να βάλουν γκολ στα δίχτυα της άλλης ομάδας.

◇ Οι παίκτες στο ποδόσφαιρο λέγονται **ποδοσφαιριστές**. **πόδι**
♪ πο-δό-σφαι-ρο

-Η λέξη δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

πόζα [η] ουσιαστικό (πόζες)

✓ Η **πόζα** είναι η στάση που παίρνει κανείς για να τον βγάλουν φωτογραφία ή για να τον ζωγραφίσουν. **🖋️** Η Αθηνά δεν **κουνήθηκε** από τη θέση της, μέχρι η **θεία Κατερίνα να της πει ν' αλλάξει πόζα**.

✓ Όταν τραβάς **πόζες** με τη φωτογραφική μηχανή, τραβάς φωτογραφίες.

♪ πό-ζα

ποίημα [το] ουσιαστικό (ποιήματα)

☑ Το **ποίημα** είναι μία μικρή ιστορία που είναι γραμμένη σε στίχους και τη λέμε με ρυθμό.

Να ένα **ποίημα**:

«Φεγγαράκι μου λαμπρό
φέγγε μου να περπατώ
να πηγαίνω στο σχολειό,
να μαθαίνω γράμματα,
γράμματα σπουδάματα
του Θεού τα πράματα».

✓ Όταν κάτι είναι πολύ όμορφο και το θαυμάζουμε, λέμε πως είναι **ποίημα**.

◇ Τα ποιήματα τα γράφουν οι **ποιητές**.

🎵 ποι-η-μα

ποιητής [ο], **ποιήτρια** [η] ουσιαστικό
(ποιητές, ποιήτριες) → ποίημα

ποικιλία [η] ουσιαστικό (ποικιλίες)

☑ Στον κήπο της θείας Έλλης υπάρχει τόσο μεγάλη **ποικιλία** λουλουδιών, που για να τα δει κανείς όλα χρειάζεται ώρα.

Η θεία Έλλη έχει πολλά διαφορετικά λουλούδια στον κήπο της.

🎵 ποι-κι-λί-α

πολεμιστής [ο], **πολεμίστρια** [η]
ουσιαστικό (πολεμιστές, πολεμίστριες)
→ πόλεμος

πόλεμος [ο] ουσιαστικό (πόλεμοι)

☑ Όταν γίνεται **πόλεμος**, ο στρατός μίας χώρας κάνει επίθεση με όπλα στο στρατό μίας άλλης χώρας.

● ειρήνη

◇ Στον πόλεμο οι στρατιώτες **πολεμούν** εναντίον του εχθρού. Οι στρατιώτες λέγονται και **πολεμιστές**.

🎵 πό-λε-μος

πολεμώ και **πολεμάω** ρήμα
(πολέμησα, θα πολεμήσω)
→ πόλεμος

πόλη [η] ουσιαστικό (πόλεις)

☑ Ο Κώστας και η Αθηνά ζουν στην Αθήνα, τη μεγαλύτερη **πόλη** της Ελλάδας. Έχει πολλές πολυκατοικίες, πολλές γειτονίες και πολλούς κατοίκους. ◇ Οι **πολίτες** είναι οι κάτοικοι ενός κράτους. Εκλέγουν τους **πολιτικούς**, που αποφασίζουν γι' αυτούς και τον τόπο τους.

🎵 πό-λη 🖋 'η πόλη'

πολιτισμός [ο] ουσιαστικό
(πολιτισμοί)

☑ Ο **πολιτισμός** είναι η ιστορία, τα γράμματα, οι τέχνες, οι επιστήμες, η οικονομία και οι παραδόσεις ενός τόπου ή μίας συγκεκριμένης εποχής.

🖋 Ο **ευρωπαϊκός πολιτισμός** στηρίχτηκε στον ελληνικό και το ρωμαϊκό πολιτισμό.

🎵 πο-λι-τι-σμός

πολλαπλασιάζω, **πολλαπλασιάζομαι**
ρήμα (πολλαπλασίασα, θα πολλαπλασιάσω)

☑ Αν **πολλαπλασιάσεις** το 2 με το 5, έχεις 10. ● διαιρώ ◇ Όταν **πολλαπλασιάζεις** έναν αριθμό μ' έναν άλλον, τότε κάνεις **πολλαπλασιασμό**. Η πράξη 2 **επί** 5 **ίσον** δέκα λέγεται **πολλαπλασιασμός**. ● διαίρεση

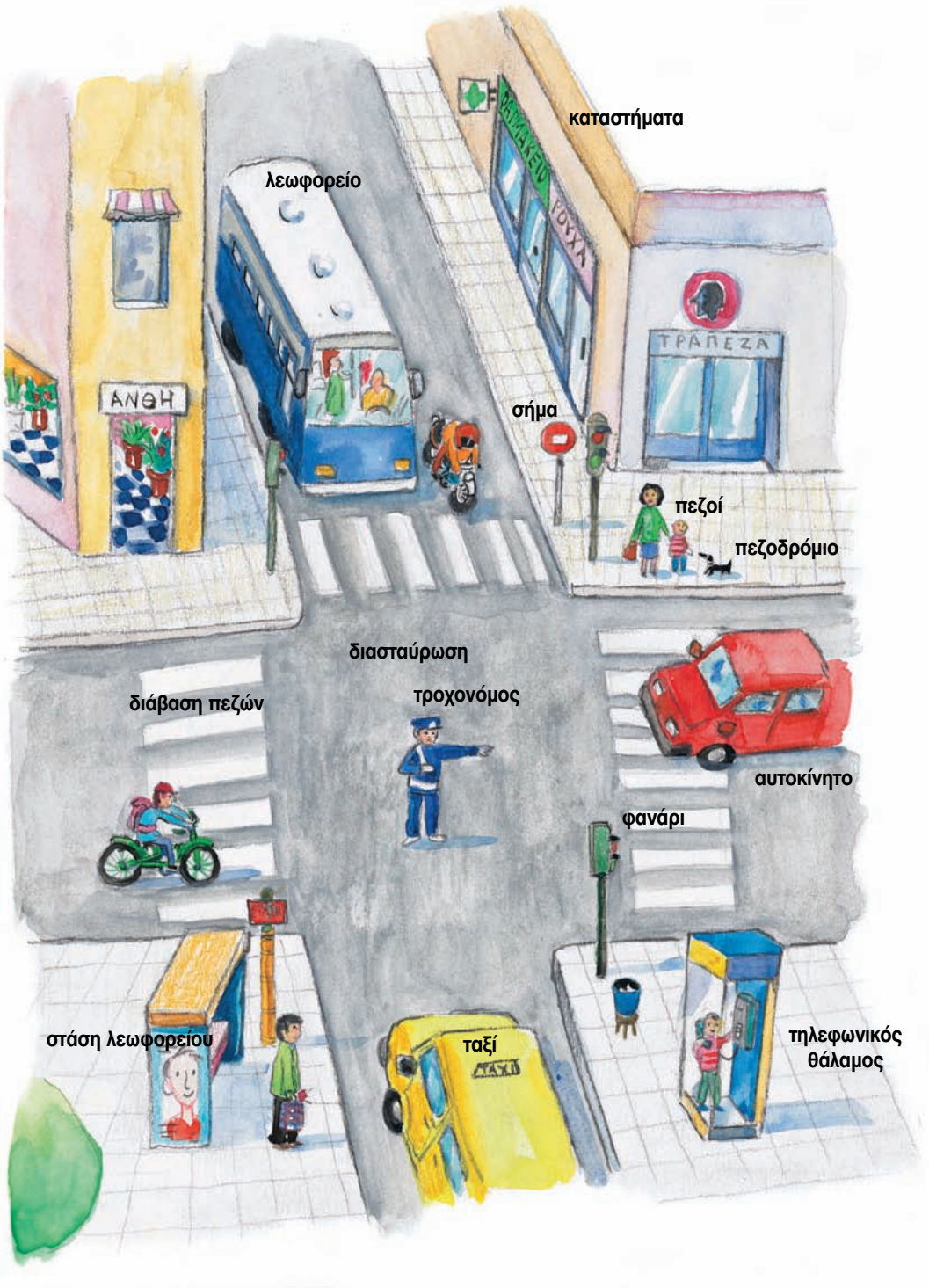
🎵 πολ-λα-πλα-σι-ά-ζω

πολλαπλασιασμός [ο] ουσιαστικό
(πολλαπλασιασμοί)
→ πολλαπλασιάζω

- Μπορείς να θυμηθείς τα ονόματα δύο μεγάλων Ελλήνων ποιητών;

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

πόλος [ο] ουσιαστικό (πόλοι)

☑ Πάνω στη γη υπάρχουν δύο **πόλοι**, ο Βόρειος και ο Νότιος.

Ο Βόρειος **πόλος** είναι στο πάνω μέρος και ο Νότιος στο κάτω μέρος.

◇ Στους **πόλους** κάνει πολύ κρύο, **πολικό** κρύο.

♫ πό-λος

◇ **κατοικία**

♫ πο-λυ-κα-τοι-κία

Δες **κεραία**

πολυθρόνα [η] ουσιαστικό

(πολυθρόνες)

☑ Η **πολυθρόνα** είναι ένα αναπαυτικό κάθισμα για ένα άτομο.

Έχει δύο μπράτσα και πλάτη και την έχουμε συνήθως στο σαλόνι. Η

κουνιστή **πολυθρόνα** είναι μία άνετη πολυθρόνα που

κουνιέται μπρος και πίσω.

♫ πο-λυ-θρό-να

πολύς, **πολλή**, **πολύ** επίθετο (πολλοί, πολλές, πολλά)

☑ Όταν κάτι είναι **πολύ**, είναι μεγάλο στον αριθμό. ✍ *Παρά τις συμβουλές του γιατρού, ο θεός Αλέκος δεν έχασε **πολλά** κιά. Δεν αδυνάτισε αρκετά.*

✓ Η Ροζαλία βγαίνει από το σπίτι **πολλές** φορές τη μέρα.

Βγαίνει συχνά.

✓ Όταν κάτι είναι **πολύ**, είναι μεγάλο σε ένταση ή σε βαθμό.

✍ *«**Ηουχάστε επιτέλους!** **Κάνετε***

***πολλή** φασαρία»* είπε η κυρία

Μαργαρίτα στα παιδιά. ● λίγος

✓ Αν βάλουμε το **πολύ-** στην αρχή μίας λέξης, μπορούμε να φτιάξουμε καινούριες λέξεις.

✍ *Αν βγάλεις το **πολύ-** από τις λέξεις **πολυκατάστημα**, **πολυκατοικία**, **ποιες λέξεις μένουν;***

◇ (σαν επίρρημα) *Ο θεός Αλέκος **συνέχισε να τρώει πολύ** και να έχει **πολύ μεγάλη** κοιλιά.*

♫ πολύς

-Προσοχή στην ορθογραφία! Γράφουμε: **πολύς άνεμος, πολλή βροχή, πολύ χιόνι.**

πολυκατάστημα [το] ουσιαστικό

(πολυκαταστήματα)

☑ Το **πολυκατάστημα** είναι ένα πολύ μεγάλο μαγαζί με πολλούς ορόφους.

Σε κάθε όροφο έχει διαφορετικά τμήματα όπου μπορούμε ν' αγοράσουμε ρούχα, βιβλία, έπιπλα, κολόνιες ή άλλα πράγματα.

◇ **κατάστημα**

♫ πο-λυ-κα-τά-στη-μα

πολυκατοικία [η] ουσιαστικό

(πολυκατοικίες)

☑ Η **πολυκατοικία** είναι ένα μεγάλο σπίτι με πολλούς ορόφους και πολλά διαμερίσματα.

πολύτεκνος, **πολύτεκνη**, **πολύτεκνο**

επίθετο (πολύτεκνοι, πολύτεκνες, πολύτεκνα)

☑ Οι **πολύτεκνοι** γονείς έχουν πολλά παιδιά, πάνω από τρία.

♫ πο-λύ-τε-κνος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

πολύτιμος, πολύτιμη, πολύτιμο επίθετο (πολύτιμοι, πολύτιμες, πολύτιμα)

☑ Όταν κάτι είναι **πολύτιμο**, έχει μεγάλη αξία σε χρήματα.

✍ *Το κολιέ της θείας Κατερίνας είναι φτιαγμένο από **πολύτιμες** πέτρες. Είναι πανάκριβο.*

✓ Η φίλια του Κώστα είναι **πολύτιμη** για τον Νίκο. Είναι πολύ σημαντική.

🎵 πο-λύ-τι-μος

πολύφωτο [το] ουσιαστικό (πολύφωτα)

☑ Το **πολύφωτο** είναι ένα μεγάλο φωτιστικό με πολλές λάμπες. Το βάζουμε συνήθως στο σαλόνι.

◇ **φως** 🎵 πο-λύ-φω-το

πολύχρωμος, πολύχρωμη,

πολύχρωμο επίθετο (πολύχρωμα, πολύχρωμες, πολύχρωμα)

☑ Όταν κάτι είναι **πολύχρωμο**, έχει πολλά χρώματα. ◇ **χρώμα**

🎵 πο-λύ-χρω-μος

πόμολο [το] ουσιαστικό (πόμολα)

☑ Για ν' ανοίξουμε ή να κλείσουμε πόρτες και παράθυρα, τα πιάνουμε από το **πόμολό** τους. ○ χερούλι

🎵 πό-μο-λο ✍ 'το σπίτι'

πονηρός, πονηρή, πονηρό επίθετο

(πονηροί, πονηρές, πονηρά)

- Πώς λέμε μία φωλιά που έχει ποντίκια;

☑ Για να μην τον φοβηθεί η Κοκκίνοσκουφίτσα και φύγει, ο κακός λύκος ντύθηκε με τα ρούχα της γιαγιάς της. Είναι πολύ **πονηρός**.

Καταφέρνει αυτά που θέλει με διάφορα κόλπα. ◇ **πονηριά**

🎵 πο-νη-ρός

ΠΟΝΤΙΚΙ [το] και **ΠΟΝΤΙΚΟΣ** [ο] ουσιαστικό (ποντίκια/ποντικοί)

☑ Το **ποντίκι** είναι ένα μικρό ζώο, που έχει γκρι ή καφέ χρώμα, μακριά λεπτή ουρά και κοφτερά δόντια. Ζει στους **υπονόμους**, στα υπόγεια και στα χωράφια. Οι γάτες κυνηγούν τα **ποντίκια**.

✓ Το **ποντίκι** είναι και το μικρό εργαλείο του υπολογιστή που όταν το κουνάς, βάζεις το βελάκι της θόνης στη θέση που θέλεις.

◇ **ποντικοπαγίδα, ποντικοφάρμακο**

🎵 πο-ντί-κι

πόντος [ο] ουσιαστικό (πόντοι)

☑ Ένα μέτρο έχει εκατό **πόντους** κι ο πόντος έχει δέκα χιλιοστά.

✍ *Η Αλίκη ψήλωσε πέντε **πόντους** σ' ένα καλοκαίρι.*

○ εκατοστόμετρο

✓ Η αγαπημένη ομάδα της Αθηνάς στο μπάσκετ πέτυχε τριάντα **πόντους** στο χθεσινό αγώνα. Κέρδισε τριάντα βαθμούς.

🎵 πό-ντος

πόνος [ο] ουσιαστικό (πόνοι)

→ πονώ

ΠΟΝΩ και **ΠΟΝΑΩ** ρήμα (πόνεσα, θα πονέσω)

☑ Όταν **πονάς** κάπου, πηγαίνεις στο γιατρό για να δεις γιατί νιώθεις **πόνο**. Ο **πόνος** είναι ένα δυσάρεστο συναίσθημα που μας κάνει να υποφέρουμε. **Πόνο** νιώθουμε, όταν είμαστε άρρωστοι ή στενοχωρημένοι ή έχουμε πληγωθεί.

♦ Όταν **πονάς στο κεφάλι σου, έχεις πονοκέφαλο**, κι όταν **πονάς στην κοιλιά σου, έχεις πονόκοιλο**.

🎵 πο-νώ 🖋️ 'πώς νιώθω'

ΠΟΠ ΚΟΡΝ [το] ουσιαστικό

☑ Το **ποπ κορν** είναι ψημένα σπόρια από καλαμπόκι.

🎵 ποπ-κορν 🖋️ 'το πάρτι'

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ΠΟΠΟ επιφώνημα

☑ Λέμε «**ποπό!**» όταν φοβόμαστε ή θαυμάζουμε κάτι.

🖋️ «**Ποπό, πάει το τζάμι!**» φώναξε ο Ίγκλι τρομαγμένος. 🎵 πο-πό

ΠΟΡΕΙΑ [η] ουσιαστικό (πορείες)

☑ Η **πορεία** είναι ο δρόμος που κάνει κάποιος με τα πόδια, όταν θέλει να πάει κάπου. 🖋️ *Μετά από δύο ώρες*

πορεία στο βουνό, τα παιδιά σταμάτησαν για λίγο για να φάνε κάτι. Είχαν περπατήσει δύο ώρες.

✓ Το πλοίο άλλαξε **πορεία**, γιατί ο καιρός ήταν πολύ άσχημος. Άλλαξε κατεύθυνση. ○ διαδρομή

🎵 πο-ρεί-α

ΠΟΡΤΑ [η] ουσιαστικό (πόρτες)

☑ Μπαίνουμε σ' ένα δωμάτιο ή σε κάποιον άλλο κλειστό χώρο από την **πόρτα** του. **Πόρτες** υπάρχουν σε

πολλά μέρη, όπως στα κτίρια, στα λεωφορεία και στα αυτοκίνητα.

♦ **εξώπορτα, μπαλκονόπορτα**

🎵 πόρ-τα 🖋️ 'το σπίτι'

ΠΟΡΤΑΤΙΦ [το] ουσιαστικό

☑ Το φωτιστικό που έχουμε πάνω στο γραφείο το λέμε **πορτατίφ**.

Πορτατίφ έχουμε και πάνω στο **κομοδίνο**, δηλαδή στο τραπεζάκι που έχουμε δίπλα στο κρεβάτι μας.

🎵 πορ-τα-τίφ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ΠΟΡΤΜΠΑΓΚΑΖ [το] ουσιαστικό

☑ Το **πορτμπαγκάζ** είναι το πίσω μέρος του αυτοκινήτου που ανοίγει και κλείνει κι έχει χώρο για να βάζουμε τις βαλίτσες και άλλα πράγματα. 🎵 πορτ-μπα-γκάζ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ [η] ουσιαστικό

(πορτοκαλάδες) → πορτοκάλι

ΠΟΡΤΟΚΑΛΗΣ, πορτοκαλιά, πορτοκαλί

επίθετο (πορτοκαλιού, πορτοκαλιές, πορτοκαλιά)

☑ Όταν κάτι είναι **πορτοκαλί**, έχει το χρώμα του πορτοκαλιού, δηλαδή έχει ένα χρώμα ανάμεσα στο κόκκινο και το κίτρινο.

✓ (σαν ουσιαστικό) Το **πορτοκαλί** είναι το αγαπημένο χρώμα του Ίγκλι.

♦ **πορτοκάλι** 🎵 πορ-το-κα-λής

🖋️ 'τα χρώματα'

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

πορτοκάλι [το] ουσιαστικό
(πορτοκάλια)

☑ Το **πορτοκάλι** είναι ένα φθινοπωρινό στρογγυλό, πορτοκαλί φρούτο με γλυκόξινη γεύση και χοντρή μωρωδάτη φλούδα. Το τρώμε ή το στύβουμε για να πιούμε το χυμό του. **◇ Το πορτοκάλι φυτρώνει στην πορτοκαλιά. Ο χυμός πορτοκαλί λέγεται πορτοκαλάδα.**

Πορτοκαλάδα λέγεται και το αναψυκτικό με γεύση πορτοκάλι που έχει **ανθρακικό.**

🎵 πορ-το-κά-λι

πορτοφόλι [το] ουσιαστικό
(πορτοφόλια)

☑ Στο **πορτοφόλι** βάζεις τα χρήματά σου. Είναι μία μικρή θήκη από δέρμα, ύφασμα ή πλαστικό που χωράει στην τσέπη σου ή στην τσάντα σου.

🎵 πορ-το-φό-λι

ποσό [το] ουσιαστικό (ποσά)

☑ Πολλά χρήματα μαζεμένα κάνουν ένα μεγάλο **ποσό** χρημάτων. Λίγα χρήματα κάνουν ένα μικρό **ποσό**.

✍ *Ο Κώστας και η Αθηνά σκέφτονταν τι μπορούσαν ν' αγοράσουν με το ποσό που μάζεψαν από τα κάλαντα.*

◇ *Ο θείος Αλέκος κάνει δίαιτα. Δεν τρώει μεγάλη ποσότητα ζάχαρης αλλά τρώει μεγάλες ποσότητες από φρούτα και λαχανικά. Τρώει δηλαδή λίγη ζάχαρη και πολλά φρούτα και λαχανικά.* 🎵 πο-σό

- Αν μου αλλάξεις μία συλλαβή φτιάχνεις το όνομα ενός φρούτου. Ποια λέξη είμαι;

ποσότητα [η] ουσιαστικό (ποσότητες)
→ ποσό

πόστερ [το] ουσιαστικό

☑ Τα **πόστερ** είναι οι αφίσες που κρεμάμε στον τοίχο για να ομορφύνουμε ένα χώρο. **○** αφίσα
🎵 πό-στερ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ποτάμι [το] και **ποταμός** [ο] ουσιαστικό
(ποτάμια/ποταμοί)

☑ Το **ποτάμι** είναι πολύ νερό που ξεκινάει από μία πηγή και φτάνει μέχρι τη θάλασσα. Το νερό του **ποταμού** κυλάει συνέχεια. Την αρχή του **ποταμού** τη λέμε **κοίτη** και τις λωρίδες ξηράς που βρίσκονται και από τις δύο μεριές του τις λέμε **όχθες.** 🎵 πο-τά-μι

ποτήρι [το] ουσιαστικό (ποτήρια)

☑ Πίνουμε χυμό, νερό, κρασί ή κάποιο άλλο ποτό σε **ποτήρι**. Υπάρχουν γυάλινα, πλαστικά και χάρτινα **ποτήρια**. Πίνουμε νερό σε **νεροπότηρα**, κρασί σε **ποτήρια** κρασιού και μπίρα σε **ποτήρια** μπίρας.

✓ *Ο Κώστας πίνει ένα ποτήρι χυμό πορτοκάλι κάθε πρωί, δηλαδή πίνει τόσο χυμό όσο χωράει στο ποτήρι.*

🎵 πο-τή-ρι

✍ 'η κουζίνα', 'το πάρτι'

ποτίζω, ποτίζομαι ρήμα (πόπισα, θα ποτίσω)

☑ Όταν **ποτίζεις**, ρίχνεις νερό στα φυτά για να μην ξεραθούν.

◇ *Η κυρία Μαργαρίτα έχει ένα ποτιστήριο για να ποτίζει τις γλάστρες στη βεράντα. Όμως το καλοκαίρι τα*

φυτά χρειάζονται καθημερινό **πότισμα**. Αποφάσισε λοιπόν να βάλει **ποτιστικό μηχανήμα** για να ποτίζονται **αυτόματα**. 🎵 πο-τί-ζω

ποτισήρι [το] ουσιαστικό (ποτισήρια)
→ ποτίζω

πουκάμισο [το] ουσιαστικό
(πουκάμισα)

☑ Το **πουκάμισο** είναι ένα ρούχο από λεπτό ύφασμα που κουμπώνει μπροστά με μικρά κουμπιά, έχει γιακά και κοντά ή μακριά μανίκια. Καλύπτει το σώμα από το λαιμό ως τη μέση.
🎵 που-κά-μι-σο

πουλί [το] ουσιαστικό (πουλιά)
☑ Τα **πουλιά** έχουν φτερά, δύο πόδια κι ένα ράμφος για να τσιμπούν την τροφή τους. Τα **πουλιά** γεννούν αυγά, κελαηδούν ή βγάζουν κραυγές και τα περισσότερα απ' αυτά πετάνε.

○ πτηνό ◊ **Πουλάκι** λέμε το μικρό πουλί. Για κάποιον που τρώει πολύ λίγο, λέμε ότι τρώει σαν **πουλάκι**.
🎵 που-λί

πούμαν [το] ουσιαστικό
☑ Με το **πούμαν** κάνουμε ταξίδια και πηγαίνουμε εκδρομές. Είναι ένα μεγάλο λεωφορείο με πολλές θέσεις για πολλούς επιβάτες. 🎵 πούλ-μαν
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

πουλόβερ [το] ουσιαστικό
☑ Το **πουλόβερ** είναι μία πλεχτή μπλούζα με μακριά μανίκια.
🎵 που-λό-βερ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

πουλώ και **πουλάω**, **πουλιέμαι** ρήμα
(πούλησα, θα πουλήσω)
☑ Όταν **πουλάς** κάτι, το δίνεις σε κάποιον και παίρνεις χρήματα γι' αντάλλαγμα.

✍ Ο **θείος Αλέκος πουλήσε το σπίτι του στην Αθήνα**. ● αγοράζω ◊ Όταν έχεις κάτι για **πούλημα**, έχεις αποφασίσει να το πουλήσεις. Αυτός που πουλάει κάτι, είναι ο **πωλητής** και αυτό που κάνει λέγεται **πώληση**.
🎵 που-λώ

πούπουλο [το] ουσιαστικό (πούπουλα)
☑ Τα **πούπουλα** είναι τα πιο μικρά φτερά των πουλιών. Στα μαξιλάρια και τα παπλώματα βάζουμε **πούπουλα** χήνας ή πάπιας.
✓ Όταν κάτι είναι πολύ ελαφρύ, λέμε πως είναι ελαφρύ σαν **πούπουλο**.

✓ Λέμε ότι έχεις κάποιον στα **πούπουλα**, όταν τον φροντίζεις πολύ και του κάνεις όλες τις χάρες.
🎵 πού-που-λο

- Πότε λέμε ότι κάποιος πιάνει πουλιά στον αέρα;

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

πουρμπουάρ [το] ουσιαστικό

☑ Όταν ο θεός Αλέκος έπινε τον καφέ του στο καφενείο, άφηνε πάντα ένα **πουρμπουάρ** στο γκαρσόνι. Έδινε παραπάνω λεφτά για το γκαρσόνι που τον σέρβιρε.

- φιλοδώρημα
- ♪ πουρ-μπου-άρ

-Λέμε και **μπουρμπουάρ**.

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

πράγμα [το] ουσιαστικό (πράγματα)

☑ Τι **πράγμα** είναι αυτό; Τι είναι αυτό; Ένα **πράγμα** μπορεί να είναι οτιδήποτε, όχι όμως κάτι ζωντανό.

- αντικείμενο
- ✓ Οι εφτά νάνοι ήταν πολύ ακατάστατοι. Η Χιονάτη αποφάσισε να καθαρίσει το σπίτι τους και να τακτοποιήσει τα **πράγματά** τους. Τα προσωπικά τους αντικείμενα.
- ♪ πράγ-μα

πραγματικός, πραγματική,

πραγματικό επίθετο (πραγματικοί, πραγματικές, πραγματικά)

☑ Όταν κάτι είναι **πραγματικό**, υπάρχει στ' αλήθεια, δεν το φανταζόμαστε.

✍ Η ιστορία της Κοκκίνοσκουφίτσας δεν είναι **πραγματική**, είναι παραμύθι.

- αληθινός ● φανταστικός, ψεύτικος
- ♪ πραγ-μα-τι-κός

πραλίνα [η] ουσιαστικό (πραλίνες)

☑ Η σοκολάτα **πραλίνα** είναι σοκολάτα με αμύγδαλα, φουντούκια ή άλλους ξηρούς καρπούς.

- ✓ Οι **πραλίνες** είναι γεμιστά σοκολατάκια διάφορων ειδών.
- ♪ πρα-λί-να

πράξη [η] ουσιαστικό (πράξεις)

☑ Μία **πράξη** είναι κάτι που κάνουμε. ✍ Ο κύριος Μιχάλης έκανε μία πολύ καλή **πράξη**. Έφτιαξε ένα ξύλινο σπιτάκι για τα κουταβάκια.

- ✓ Ο πολλαπλασιασμός, η πρόσθεση, η αφαίρεση και η διαίρεση είναι **πράξεις** της αριθμητικής. ♪ πρά-ξη

πράσινος, πράσινη, πράσινο επίθετο

(πράσινοι, πράσινες, πράσινα)

☑ Όταν κάτι είναι **πράσινο**, έχει το χρώμα του χορταριού ή των φύλλων.

- ✓ (σαν ουσιαστικό) Το **πράσινο** πάει πολύ στο Νίκο που έχει ξανθά μαλλιά.
- ✓ Όταν κάποιος ζηλεύει πολύ, λέμε ότι γίνεται **πράσινος** από ζήλια.
- ✓ (σαν ουσιαστικό) Στη γειτονιά της Αθηνάς υπάρχει πολύ **πράσινο**.

Πολλά δέντρα, φυσικό περιβάλλον.

◆ Η **πρασινάδα** είναι πολλά πράσινα φυτά μαζεμένα σ' ένα μέρος. Όταν κάτι **πρασινίζει**, παίρνει πράσινο χρώμα.

- ♪ πρά-σι-νο ✍ 'τα χρώματα'

πράσο [το] ουσιαστικό (πράσα)

☑ Το **πράσο** είναι ένα λαχανικό με μακριά φύλλα, μισά πράσινα, μισά άσπρα. Μοιάζει με το φρέσκο κρεμμυδάκι, είναι όμως πιο χοντρό και πιο μακρύ. Τα **πράσα** τα βάζουμε στις χορτόπιτες και τις σούπες.

- ✓ Λέμε ότι πιάνεις κάποιον στα **πράσα**, όταν τον βλέπεις να κάνει κάτι κακό στα κρυφά.
- ♪ πρά-σο

πρατήριο [το] ουσιαστικό (πρατήρια)

☑ Το **πρατήριο** είναι ένα κατάστημα που πουλάει πάντα ένα

συγκεκριμένο προϊόν.

✍ Το βενζινάδικο λέγεται και **πρατήριο βενζίνης**. *🎵* πρα-τή-ρι-ο

πρέπει *ρήμα (έπρεπε, θα πρέπει)*

✔ Όταν **πρέπει** να κάνεις κάτι, είσαι υποχρεωμένος να το κάνεις, ακόμη κι αν αυτό δε σου αρέσει.

✍ «Κώστα, σήκω αμέσως από το κρεβάτι, γιατί **πρέπει** να ετοιμαστείς για το σχολείο» είπε η κυρία **Μαργαρίτα**.

✓ «**Πρέπει** να είναι κοντά το εκκλησάκι παιδιά, κουράγιο» είπε ο Κώστας στους φίλους του. Μάλλον είναι κοντά. *🎵* πρέ-πει

-Χρησιμοποιείται μόνο στο τρίτο πρόσωπο του ενικού αριθμού.

πρήζω, πρήζομαι *ρήμα (έπρηξα, θα πρήξω)*

✔ Όταν κάποιο μέρος του σώματός σου **πρήζεται**, φουσκώνει και πονάει.

✍ Ο Ίγκλι χτύπησε το χέρι του στο ποδόσφαιρο και **πρήστηκε** το δάχτυλό του.

✓ Λέμε ότι **πρήζεις** κάποιον, όταν τον ενοχλείς πάρα πολύ.

◇ **πρήξιμο**

○ φούσκωμα

🎵 πρή-ζω

πρίγκιπας [ο], **πριγκίπισσα** [η]

ουσιαστικό (πρίγκιπες, πριγκίπισσες)

✔ Τα παιδιά ενός βασιλιά και μίας βασίλισσας γίνονται **πρίγκιπες** και **πριγκίπισσες**. *🎵* πρί-γκι-πας

πρίζα και **μπρίζα** [η] *ουσιαστικό*

(πρίζες/μπρίζες)

✔ Για να λειτουργήσει η τηλεόραση,

το σίδερο και το ψυγείο, βάζουμε το καλώδιο στην **πρίζα**. Η **πρίζα** είναι το μέρος απ' όπου παίρνουν ηλεκτρικό ρεύμα οι ηλεκτρικές συσκευές.

🎵 πρί-ζα *✍* 'το δωμάτιο'

πριν *επίρρημα*

✔ «Τι μου είπες **πριν**» ρώτησε η κυρία **Μαργαρίτα** την Αθηνά. Τι μου είπες πιο νωρίς, πριν από λίγο;

● μετά

✓ **Πριν** ανοίξει το βάζο με το γλυκό, η Αθηνά κοίταξε μήπως τη δει κανείς. Πρώτα κοίταξε ολόγυρα και μετά άνοιξε το βάζο.

✓ Όταν ένα πράγμα είναι **πριν** από κάποιο άλλο, βλέπουμε πρώτα αυτό και μετά το άλλο.

✍ Καθώς ερχόμαστε στο σπίτι από το μετρό, το σχολείο των παιδιών **βρίσκεται πριν** από το ταχυδρομείο.

● μετά *🎵* πριν

πριόνι [το] *ουσιαστικό (πριόνια)*

✔ Το **πριόνι** είναι ένα μεταλλικό εργαλείο με πολλά μυτερά δοντάκια. Με το **πριόνι** κόβουμε κλαδιά και ξύλα. *✍* Ο κύριος **Μιχάλης** πήρε ένα **πριόνι** κι άρχισε να **πριονίζει** τις σανίδες. *🎵* πρι-ό-νι

✍ 'τα εργαλεία'

πριονίζω *ρήμα (πριονίσα, θα πριονίσω)*

→ πριόνι

προάστιο [το] *ουσιαστικό (προάστια)*

✔ Η περιοχή που είναι λίγο έξω από μία πόλη, λέγεται **προάστιο**.

✍ Η **Κηφισιά** είναι βόρειο **προάστιο** της Αθήνας. *🎵* προ-ά-στι-ο

προαύλιο [το] *ουσιαστικό (προαύλια)*

✔ Το **προαύλιο** είναι η αυλή μπροστά

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σ' ένα κτίριο.

✍ Στο διάλειμμα οι μαθητές βγαίνουν στο προαύλιο του σχολείου.

🎵 προ-αύ-λι-ο

πρόβα [η] ουσιαστικό (πρόβες)

Όταν κάνεις **πρόβα** στο θέατρο, παίζεις το ρόλο σου πριν την παράσταση για να τον μάθεις καλά.

✓ *Η θεία Κατερίνα έκανε μία τελευταία πρόβα το νυφικό της στη μοδίστρα. Το δοκίμασε για τελευταία φορά, πριν το φορέσει στο γάμο της.*
○ δοκιμή *🎵* πρό-βα

πρόβατο [το], **προβατίνα** [η] ουσιαστικό (πρόβατα/προβατίνες)

Το **πρόβατο** είναι ένα ήσυχο ζώο που βόσκει στο χορτάρι και βελάζει, δηλαδή κάνει «μπεεεμπεεε».
Τρώμε το κρέας του, πίνουμε το γάλα του και χρησιμοποιούμε το μαλλί του. Πολλά

πρόβατα

μαζί, κάνουν ένα **κοπάδι** πρόβατα.

🎵 πρό-βα-το

προβλέπω, **προβλέπομαι** *ρήμα*

(*πρόβλεψα, θα προβλέψω*)

Όταν **προβλέπεις** κάτι, μαντεύεις ή νιώθεις κάτι που θα γίνει στο μέλλον. *✍ Μερικές φορές οι μάγισσες στα παραμύθια*

προβλέπουν το μέλλον. *◇* Όταν **προβλέπεις** κάτι, κάνεις **πρόβλεψη**.

βλέπω *🎵* προ-βλέ-πω

πρόβλημα [το] ουσιαστικό

(*προβλήματα*)

Η θεία Κατερίνα θέλει να κάνει ένα πάρτι έκπληξη στο θείο Σταμάτη. Πώς

θα μαγειρέψει όμως για το πάρτι χωρίς αυτός να το καταλάβει; Πρέπει να βρει γρήγορα μία λύση σ' αυτό το **πρόβλημα**.

✓ Η δασκάλα δίνει στα παιδιά

προβλήματα αριθμητικής για να τα λύσουν στο σπίτι.

✓ Όταν έχεις **προβλήματα** υγείας, δεν αισθάνεσαι καλά και πηγαίνεις στο γιατρό. *🎵* πρό-βλη-μα

προβλήτα [η] ουσιαστικό (προβλήτες)

Η **προβλήτα** του λιμανιού είναι ένα στενόμακρο κομμάτι ξηράς όπου δένονται τα πλοία. *🎵* προ-βλή-τα

προβοσκίδα [η] ουσιαστικό

(*προβοσκίδες*)

Κάθε ελέφαντας έχει στη θέση της μύτης μία **προβοσκίδα** που μοιάζει σαν ελαστικός σωλήνας. Με την **προβοσκίδα** πιάνει την τροφή του για να τη βάλει στο στόμα του και ρουφάει νερό για να πιει και να βρέξει το σώμα του. *🎵* προ-βο-σκή-δα

πρόγραμμα [το] ουσιαστικό

(*προγράμματα*)

Όταν κάνεις το **πρόγραμμα** της επόμενης ημέρας, ξέρεις από πριν τι θα κάνεις κάθε ώρα της ημέρας.

◇ Όταν **σχεδιάζεις** από πριν αυτό που θέλεις να κάνεις, το **προγραμματίζεις**. *✍* Αφού δεν έγινε η εκδρομή του σχολείου, ο Νίκος, ο Κώστας και ο Ήγκλι **προγραμματίσαν** τη δική τους εκδρομή στο βουνό.

🎵 πρό-γραμ-μα

προδίνω και **προδίδω**, **προδίνομαι** *ρήμα*

(*πρόδωσα, θα προδώσω*)

Όταν **προδίνεις** κάποιον, δεν κρατάς τις υποσχέσεις που του έχεις

δώσει ή μαρτυράς ένα μυστικό του.

✍ Όλοι στην παρέα ήξεραν πως ο Ίγκλι έσπασε το τζάμι του κύριου Μιχάλη, κανείς όμως δεν τον **προδωσε**. **◇ προδότης**

🎵 προ-δί-νω

προδότης [ο], **προδότρα** [η] *ουσιαστικό*

(προδότες, προδότες)

→ προδίδω

πρόεδρος [ο], [η] *ουσιαστικό*

(πρόεδροι)

Ο **πρόεδρος** μίας ομάδας, μίας εταιρείας ή μίας χώρας είναι πάνω απ' όλους, είναι ο αρχηγός τους.

✍ Τα παιδιά έμαθαν πως ο **Πρόεδρος** της Ελληνικής Δημοκρατίας θα επισκεφτεί το Ηράκλειο και τα Χανιά.

🎵 πρό-ε-δρος

προετοιμάζω, **προετοιμάζομαι** *ρήμα*

(προετοίμασα, θα προετοιμάσω)

Όταν **προετοιμάζεις** κάτι, κάνεις ό,τι μπορείς από πριν για να πάνε όλα καλά τη στιγμή που πρέπει.

✍ Η θεία Κατερίνα **προετοίμασε** τη γιορτή με κάθε λεπτομέρεια, και τελικά είχε μεγάλη επιτυχία. **○** ετοιμάζω

Η Αθηνά **προετοιμάστηκε** για να πει στον Κώστα την αλήθεια. Δεν ήταν εύκολο να του εξηγήσει, γιατί ελευθέρωσε τον Πιτσικόκο. Σκέφτηκε από πριν τι θα του πει.

◇ Η **προετοιμασία** της γιορτής πήρε πολύ χρόνο στη θεία Κατερίνα.

🎵 προ-ε-τοι-μά-ζω

προηγούμενος, **προηγούμενη**,

προηγούμενο *επίθετο* (προηγούμενοι,

προηγούμενες, προηγούμενα)

Την **προηγούμενη** χρονιά η

Αθηνά πήγαινε ακόμη νηπιαγωγείο. Τη χρονιά πριν από τη φετινή.

🎵 προ-η-γού-με-νος

πρόθεση [η] *ουσιαστικό* (προθέσεις)

Η **πρόθεση** είναι αυτό που σχεδιάζει κανείς στο μυαλό του για να κάνει αργότερα. *✍* Ο κύριος Μιχάλης

είχε καλές **προθέσεις**: ήθελε να κρατήσει τα κουταβάκια στην αυλή του και να τα περιποιείται. Είχε καλό σκοπό. *🎵* πρό-θε-ση

πρόθυμος, **πρόθυμη**, **πρόθυμο** *επίθετο*

(πρόθυμοι, πρόθυμες, πρόθυμα)

Όταν κάποιος είναι **πρόθυμος**, θέλει πολύ να βοηθήσει, να κάνει αυτό που του ζητούν. *✍* Οι επτά

νάνοι ήταν πολύ **πρόθυμοι** να βοηθήσουν τη Χιονάτη. **◇** Οι νάνοι έκαναν με **προθυμία** αυτό που τους ζήτησε η Χιονάτη. *🎵* πρό-θυ-μος

προϊόν [το] *ουσιαστικό* (προϊόντα)

Τα **προϊόντα** είναι όλα αυτά τα πράγματα που φτιάχνει ο άνθρωπος συνήθως για να τα πουλήσει στους άλλους. **Προϊόντα** λέμε και τους καρπούς των φυτών, όπως τα πορτοκάλια ή αυτά που γίνονται από τους καρπούς, όπως το λάδι.

✍ Η κυρία Μαργαρίτα αγοράζει τα καλύτερα **προϊόντα** για την κουζίνα της, γιατί θέλει να μαγειρεύει νόστιμα και υγιεινά. *🎵* προ-ϊ-όν

προκαλώ, **προκαλούμαι** *ρήμα*

(προκάλεσα, θα προκαλέσω)

Όταν **προκαλείς** κάποιον, κάνεις

Τι έγινε τελικά με τον Πιτσικόκο; Ψάξε στις λέξεις ελεύθερος, πετώ, πηδώ, προετοιμάζω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κάτι επίτηδες για να θυμώσει και να κάνει κάτι. *✍ Ο Νίκος προκαλεί συνέχεια την Αθηνά με τα πειράγματά του. Της πειράζει τα μαλλιά κι εκείνη θυμώνει και τον κυνηγάει.*

- ✓ Οι βροχές **προκάλεσαν** πολλές ζημιές στους δρόμους και τα σπίτια. Οι βροχές ήταν η αιτία για τις ζημιές.
- ◇ **προκλητικός** *🎵* προ-κα-λώ

προλαβαίνω, προλαβαίνομαι *ρήμα*
(πρόλαβα, θα προλάβω)

- ✓ Όταν **προλαβαίνεις** κάποιον ή κάτι, φτάνεις κοντά του πριν φύγει.
- ✍ Ο Κώστας έτρεξε να προλάβει τον Πιτσικόκο αλλά αυτός πέταξε γρήγορα έξω από το παράθυρο.*
- προφταίνω ● χάνω
- ✓ Χθες ο θεός Αλέκος ήταν στην Αθήνα αλλά είχε πολλή δουλειά και δεν **προλάβαινε** να δει τ' ανίψια του. Δεν είχε χρόνο.
- προφταίνω *🎵* προ-λα-βαί-νω

πρόδος [η] *ουσιαστικό* (πρόοδοι)

- ✓ Παλιά ταξιδεύαμε πάνω σ' ένα άλογο ή ένα γάιδαρο. Τώρα ταξιδεύουμε πιο γρήγορα μέσα σε αυτοκίνητα, τρένα και αεροπλάνα. Κάνουμε **πρόοδο**. Γινόμαστε όλο και καλύτεροι. *🎵* πρό-ο-δος

πρόπερσι *επίρρημα*

- ✓ **Πρόπερσι** είναι δύο χρόνια πριν από το φετινό χρόνο.
- ✍ «Πρόπερσι το καλοκαίρι πήγαμε στη Σπάρτη, **πέρυσι** πήγαμε στην Κρήτη, **φέτος** είναι η σειρά της Σπάρτης λοιπόν» είπε ο Κώστας.*
- 🎵* πρό-περ-σι

προπονώ, προπονούμαι *ρήμα*
(προπόνησα, θα προπονήσω)

- ✓ Όταν **προπονείσαι**, γυμνάζεσαι τακτικά και προετοιμάζεσαι σ' ένα άθλημα για να είσαι όσο γίνεται καλύτερος στους αγώνες.

*✍ Ο Κώστας **προπονείται** κάθε Σάββατο στο ποδόσφαιρο.*

- ◇ Όταν **προπονείσαι**, κάνεις **προπόνηση**. Αυτός που προπονεί μία ομάδα λέγεται **προπονητής**.
- 🎵* προ-πο-νώ

προσβάλλω, προσβάλλομαι *ρήμα*
(πρόσβαλα, θα προσβάλω)

- ✓ Όταν **προσβάλλεις** κάποιον, κάνεις ή λες κάτι που τον κάνει να αισθανθεί πολύ άσχημα.
- ✍ Η θεία του κυρίου Μιχάλη είπε πως το γλυκό που την κέρασε η κυρία Μαργαρίτα δεν τρωγόταν. Την **πρόσβαλε** πολύ άσχημα.*
- ◇ Η κυρία Μαργαρίτα **θύμωσε με την προσβολή που της έγινε**.
- 🎵* προ-σβάλ-λω

προσγειώνομαι *ρήμα*

- (προσγειώθηκα, θα προσγειωθώ)
- ✓ Όταν ένα αεροπλάνο φτάνει στον **προορισμό** του, δηλαδή εκεί που ήθελε να φτάσει, **προσγειώνεται**, δηλαδή κατεβαίνει μέχρι το έδαφος, ακουμπάει με τους τροχούς του στην πίστα του αεροδρομίου, προχωρά σ' αυτήν για λίγο και τελικά σταματάει.
- απογειώνομαι ◇ Όταν τ' αεροπλάνα αρχίζουν να κατεβαίνουν προς τη γη, αρχίζει η **προσγείωση**. Τ' αεροπλάνα προσγειώνονται στο **διάδρομο προσγείωσης**.
- απογειώση
- 🎵* προ-σγει-ώ-νο-μαι

προσγείωση [η] *ουσιαστικό*
(προσγειώσεις) → προσγειώνομαι

προσευχή [η] ουσιαστικό (προσευχές)

☑ Όταν κάνεις **προσευχή**, μιλάς στο Θεό για να του ζητήσεις κάτι ή για να τον ευχαριστήσεις για κάτι.

◇ Όταν κάνεις **προσευχή**, **προσεύχεσαι**. 🎵 προ-σευ-χή

προσεύχομαι ρήμα (προσευχήθηκα, θα προσευχηθώ) → προσευχή

προσέχω ρήμα (πρόσεξα, θα προσέξω)

☑ Όταν **προσέχεις** αυτά που σου λέει κάποιος, ενδιαφέρεσαι γι' αυτά και τον ακούς μ' ενδιαφέρον.

✍ *Η Αθηνά προσέχει πολύ στο μάθημα, δεν είναι αφηρημένη.*

✓ Όταν **προσέχεις**, είσαι συγκεντρωμένος σ' αυτό που κάνεις και το κάνεις καλά.

✍ *Ο Κώστας δεν προσέχει πάντα, όταν παίζει. Χθες κλότσησε την μπάλα κι έσπασε ένα βάζο.*

✓ Όταν προειδοποιείς κάποιον για ένα κίνδυνο, του λες «**πρόσεχε!**».

✓ Όταν **προσέχεις** κάποιον, είσαι κοντά του και φροντίζεις να μην πάθει τίποτα. ◇ *Η Αθηνά παρακολουθεί με προσοχή το μάθημα. Είναι πολύ προσεκτική στην τάξη. Ο Κώστας όμως δεν είναι προσεκτικός, κάνει αταξίες.*

● απρόσεκτος, αφηρημένος
🎵 προ-σέ-χω

πρόσθεση [η] ουσιαστικό (προσθέσεις) → προσθέτω

προσθέτω ρήμα (πρόσθεσα, θα προσθέσω)

☑ Αν **προσθέσεις** τρία πορτοκάλια σε άλλα τέσσερα, έχεις επτά πορτοκάλια, δηλαδή $3 + 4 = 7$.

● αφαιρώ ◇ Όταν **προσθέτεις** το 3

στο 4, **κάνεις μία πρόσθεση.**

Η **πρόσθεση** είναι μία από τις τέσσερις πράξεις της αριθμητικής.

● αφαίρεση 🎵 προ-σθέ-τω

προσκαλώ, **προσκαλούμαι** ρήμα (προσκάλεσα, θα προσκαλέσω)

☑ Όταν **προσκαλείς** κάποιον, του λες να έρθει στο σπίτι σου ή σε μία γιορτή που έχεις οργανώσει εσύ.

✍ *Η θεία Κατερίνα κι ο θείος Σταμάτης προσκάλεσαν πολύ κόσμο στα βαφτίσια του μωρού.*

◇ *Έστειλαν προσκλήσεις σε πολλούς συγγενείς και φίλους.*

Η πρόσκληση που στέλνει κάποιος όταν παντρεύεται, λέγεται

προσκλητήριο. καλώ

🎵 προ-σκα-λώ

πρόσκληση [η] ουσιαστικό (προσκήσεις) → προσκαλώ

προσκλητήριο [το] ουσιαστικό (προσκλητήρια) → προσκαλώ

πρόσκοπος [ο], **προσκοπία** [η]

ουσιαστικό (πρόσκοποι, προσκοπίνες)

☑ Οι **πρόσκοποι** συναντιούνται κάθε εβδομάδα, πηγαίνουν εκδρομές, φροντίζουν τη φύση και κάνουν καλές πράξεις.

◇ Οι **πρόσκοποι κάνουν**

προσκοπισμό. 🎵 πρό-σκο-πος

προσκυνώ ρήμα (προσκύνησα, θα προσκυνήσω)

☑ Όταν κάποιος **προσκυνά** μια εικόνα στην εκκλησία, γονατίζει ή σκύβει μπροστά της και τη φιλά, για να δείξει την πίστη του.

◇ Οι **προσκυνητές** είναι αυτοί που επισκέπτονται έναν τόπο λατρείας για

να προσκυνήσουν. Κάνουν
προσκύνημα. 🎵 προ-σκυ-νώ

προσοχή [η] ουσιαστικό
→ προσέχω

προσπαθώ ρήμα (προσπάθησα, θα
προσπαθήσω)
☑ Όταν **προσπαθείς**, κάνεις ό,τι
μπορείς για να πετύχεις κάτι.
✍ *Ο θεός Αλέκος **προσπαθεί**
ν' αδυνατίσει αλλά δεν είναι εύκολο.*
♦ *Μετά από πολλές **προσπάθειες** ο
θεός Αλέκος έχασε μόνο δύο κιλά.*
🎵 προ-σπα-θώ

προστατεύω, προστατεύομαι ρήμα
(προσάτευσσα, θα προστατεύσω)
☑ Όταν **προστατεύεις** κάποιον ή
κάτι, προσέχεις να μην πάθει τίποτα
κακό. ○ προφυλάσσω
♦ *Είσαι ο **προστάτης** του, του δίνεις
προστασία.* 🎵 προ-στα-τεύ-ω

προστάτης [ο], **προσάτιδα** [η]
ουσιαστικό (προστάτες, προσάτιδες)
→ προστατεύω

πρόστιμο [το] ουσιαστικό (πρόστιμα)
☑ Ο θεός Σταμάτης πλήρωσε
πρόστιμο 150 ευρώ, γιατί έτρεχε
πολύ στον αυτοκινητόδρομο. Έκανε
μία **παράβαση** και τιμωρήθηκε με
πρόστιμο. 🎵 πρό-στι-μο

προσφέρω, προσφέρομαι ρήμα
(πρόσφερα, θα προσφέρω)
☑ Όταν **προσφέρεις** κάτι σε
κάποιον, του το δίνεις χωρίς να ζητάς
τίποτα γι' αντάλλαγμα.
✍ *Ο θεός Τάκης και η Αλίκη
πρόσφεραν στον Κώστα και την
Αθηνά μία μεγάλη φουσκωτή βάρκα*

για να **παίζουν στη θάλασσα**.
♦ Όταν βοηθάμε κάποιον χωρίς να
περιμένουμε αντάλλαγμα, κάνουμε
μία **προσφορά**. **Προσφορές** λέγονται
και οι καλές τιμές στις εκπτώσεις.
🎵 προ-σφέ-ρω

πρόσφυγας [ο] ουσιαστικό
(πρόσφυγες)
☑ Οι **πρόσφυγες** αναγκάζονται
ν' αφήσουν την πατρίδα τους και να
πάνε σε άλλη χώρα, γιατί
κινδυνεύουν. Υπάρχουν και
οικονομικοί πρόσφυγες, που
αφήνουν την πατρίδα τους, γιατί δε
βρίσκουν δουλειά.
🎵 πρό-σφυ-γας

προσωπικός, προσωπική, προσωπικό
επίθετο (προσωπικοί, προσωπικές,
προσωπικά)
☑ Ο Κώστας και η Αθηνά είχαν ο
καθένας το σακιδίο του με τα
προσωπικά τους πράγματα για τις
διακοπές. Στο σακιδίο τους είχαν τα
δικά τους πράγματα.
✓ (σαν ουσιαστικό) Το **προσωπικό**
ενός καταστήματος είναι όλοι οι
άνθρωποι που εργάζονται εκεί.
🎵 προ-σω-πι-κός

πρόσωπο [το] ουσιαστικό (πρόσωπα)
☑ Το **πρόσωπο** είναι το μπροστινό
μέρος του κεφαλιού. Στο **πρόσωπο**
βρίσκονται τα μάτια, η μύτη και το
στόμα.
✓ **Πρόσωπο** λέμε κι έναν άνθρωπο.
✍ *Στο θέατρο η κυρία **Μαργαρίτα**
χαιρέτησε διάφορα **γνωστά της**
πρόσωπα.*
✓ Οι ήρωες ενός έργου είναι τα
πρόσωπα του έργου.
🎵 πρό-σω-πο ✍ 'το σώμα μας'

πρόταση [η] ουσιαστικό (πρότασεις)

☑ Η **πρόταση** σ' ένα κείμενο αρχίζει με κεφαλαίο γράμμα και τελειώνει με τελεία. Υπάρχει πάντα ένα ρήμα στην **πρόταση**. ✍ «Ένα σπίτι» **δεν είναι πρόταση**. ✍ «Χτίζω ένα σπίτι» **είναι μία πρόταση**.

✓ Όταν προτείνεις κάτι σε κάποιον, του κάνεις μία **πρόταση**.

✍ Ο **πρίγκιπας** έκανε **πρόταση** γάμου στη **Χιονάτη**. ✦ **προτείνω**

🎵 πρό-τα-ση

προφταίνω ρήμα (πρόφτασα, θα προφτάσω)

☑ Ο **Πιτσικόκος** **πρόφτασε** να φύγει πριν τον αρπάξει η **Ροζαλία**. Έφυγε πριν τον αρπάξει, πρόλαβε κι έφυγε.

✓ Όταν **προφταίνεις** κάποιον ή κάτι, φτάνεις κοντά του πριν φύγει.

✍ Ο **Νίκος** **δεν πρόφτασε** το **λεωφορείο** για το **σχολείο**. Το είδε που έφευγε την ώρα που πλησίαζε στη **στάση**. ○ προλαβαίνω

● χάνω 🎵 προ-φται-νω

προτείνω, προτείνομαι ρήμα (πρότεινα, θα προτείνω)

☑ Όταν **προτείνεις** κάτι σε κάποιον, του δίνεις μία ιδέα, κι αυτός δέχεται ή αρνείται. ✍ Ο **θείος Τάκης** **πρότεινε** στα παιδιά να κάνουν μία βόλτα με τη **βάρκα τους**. ✦ **πρόταση**

🎵 προ-τεί-νω

προφυλακτήρας [ο] ουσιαστικό (προφυλακτήρες) → προφυλάσσω

προτιμώ και προτιμάω, προτιμείμαι ρήμα (προτίμησα, θα προτιμήσω)

☑ Όταν **προτιμάς** κάτι, το θέλεις περισσότερο από κάτι άλλο.

✍ Ο **Κώστας** πάντα **προτιμούσε** το **ποδόσφαιρο** από το **μπάσκετ**.

○ διαλέγω ✦ Όταν **προτιμάς** κάτι, έχεις μία **προτίμηση** σε κάτι.

🎵 προ-τι-μώ

προφύλαξη [η] ουσιαστικό (προφυλάξεις) → προφυλάσσω

προφυλάσσω, προφυλάσσομαι και **προφυλάγομαι** ρήμα (προφύλαξα, θα προφυλάξω)

☑ Όταν **προφυλάσσεις** κάποιον ή κάτι, φροντίζεις να μην πάθει κάτι κακό, τον προστατεύεις. ✍ Η **κυρία Μαργαρίτα** παίρνει πάντα μία **μεγάλη ομπρέλα** στην **παραλία** για να **προφυλάσσονται** τα παιδιά από το δυνατό ήλιο. ✦ Οι **προφυλακτήρες** προφυλάσσουν το αυτοκίνητο από τα χτυπήματα εμπρός και πίσω.

Χρειάζονται για την **προφύλαξη** του από τα χτυπήματα.

🎵 προ-φυ-λάσ-σω

προφέρω, προφέρομαι ρήμα (πρόφερα, θα προφέρω)

☑ Όταν **προφέρεις** μία λέξη, τη λες καθαρά. ✍ Ο **Ίγκλι** **δεν μπορούσε** να **προφέρει** καλά κάποιες λέξεις στα ελληνικά και τα παιδιά τον **κοροΐδευαν**. ✦ **Τώρα όμως έχει πολύ καλή προφορά, μιλάει σχεδόν σαν Έλληνας**. Ο **προφορικός** λόγος είναι αυτά που λέμε, όταν μιλάμε.

● γραπτός 🎵 προ-φέ-ρω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

πρόχειρος, πρόχειρη, πρόχειρο
επίθετο (πρόχειροι, πρόχειρες, πρόχειρα)
☑ Όταν κάτι είναι **πρόχειρο**, έχει γίνει γρήγορα, χωρίς ιδιαίτερη προσοχή. ✍ *Η κυρία Μαργαρίτα δεν πρόφτασε να ψωνίσει κι έτσι έφτιαξε κάτι **πρόχειρο** για φαγητό.*
◊ *Ο κύριος Γιάννης ντύνεται πολύ **πρόχειρα** στις διακοπές κι η κυρία Μαργαρίτα φωνάζει. Ντύνεται, λέει με **προχειρότητα**, δεν προσέχει το ντύσιμό του, φοράει ό,τι να 'ναι.*
🎵 πρό-χει-ρος

προχθές και προχτές επίρρημα
☑ **Προχθές** είναι δύο μέρες πριν από τη σημερινή και μία μέρα πριν από τη χθεσινή. ✍ *Οι επτά νάνοι τσακώνονταν συχνά για τις δουλειές. «Χθες έκοψα εγώ ξύλα» έλεγε ο Γκρινιάρης. «Και **προχθές** εγώ, σήμερα ας τα κόψει κάποιος άλλος» είπε ο Χαζούλης.* ◊ *χθες*
🎵 προ-χθές

προχωρώ και προχωράω ρήμα (προχώρησα, θα προχωρήσω)
☑ Όταν **προχωράς**, πηγαίνεις προς τα εμπρός.
✍ *Στην εκδρομή ο Νίκος **προχωρούσε** πολύ γρήγορα, κι οι άλλοι του φώναζαν να τους περιμένει.*
● σταματώ 🎵 προ-χω-ρώ

πρωθυπουργός [ο], [η] ουσιαστικό (πρωθυπουργοί) → υπουργός

πρωί [το] ουσιαστικό (πρωινά)
☑ Το **πρωί** είναι ο χρόνος της μέρας,

- Πότε λέμε την παροιμία «η καλή μέρα από το πρωί φαίνεται»;

από την ανατολή του ήλιου μέχρι το μεσημέρι. ● βράδυ
✓ *Ο μπαμπάς του Ίγκλι δουλεύει από το **πρωί** ως το βράδυ, δηλαδή δουλεύει πάρα πολλές ώρες.*
✓ (σαν επίρρημα) «Είναι πολύ **πρωί**, μείνε λίγο ακόμη στο κρεβάτι» είπε η μαμά στον Κώστα.
◊ *Το **πρωινό** ξύπνημα γίνεται πιο εύκολο μ' ένα δροσερό χυμό.* (σαν ουσιαστικό) *Μετά τρώνε ένα ωραίο **πρωινό** στην κουζίνα.*
🎵 πρω-ί
✍ 'η διάρκεια της μέρας'

πρωταγωνιστής [ο],
πρωταγωνίστρια [η] ουσιαστικό (πρωταγωνιστές, πρωταγωνίστριες)
☑ Όταν κάποιος είναι **πρωταγωνιστής** στο θέατρο ή στο σινεμά, έχει τον πρώτο ρόλο, το σημαντικότερο ρόλο στο έργο που παίζει.
🎵 πρω-τα-γω-νι-στής

πρωτάθλημα [το] ουσιαστικό (πρωταθλήματα) → πρωταθλητής

πρωταθλητής [ο], **πρωταθλήτρια** [η] ουσιαστικό (πρωταθλητές, πρωταθλήτριες)
☑ Ο **πρωταθλητής** είναι ο καλύτερος αθλητής στο άθλημά του. Είναι ο νικητής στους περισσότερους αγώνες. ✍ *Η Αλίκη ονειρεύεται να γίνει **πρωταθλήτρια** στο τρέξιμο.*
◊ *Η Αλίκη ονειρεύεται να κερδίσει το **πρωτάθλημα**.*
🎵 πρω-τα-θλη-τής

πρωτάκι [το] ουσιαστικό (πρωτάκια)
☑ **Πρωτάκι** λέμε το μαθητή της πρώτης δημοτικού. ◊ **πρώτος**
🎵 πρω-τά-κι

πρωτεύουσα [η] ουσιαστικό

(πρωτεύουσες)

☑ Στην **πρωτεύουσα** μίας χώρας, βρίσκονται η Βουλή, η κυβέρνηση και τα υπουργεία της. Συνήθως είναι η μεγαλύτερη πόλη της χώρας.

✍ Η πρωτεύουσα της Ελλάδας είναι η Αθήνα.

◇ Αυτός που μένει στην πρωτεύουσα λέγεται **πρωτευουσιάνος**.

● επαρχιώτης

♫ πρω-τεύ-ου-σα

πρωτευουσιάνος [ο],

πρωτευουσιάνη [η] ουσιαστικό

(πρωτευουσιάνοι, πρωτευουσιάνες)

→ πρωτεύουσα

πρωτοβρόχι [το] ουσιαστικό

(πρωτοβρόχια)

☑ Τα **πρωτοβρόχια** είναι οι πρώτες βροχές, όταν κρυώνει ο καιρός στο τέλος του καλοκαιριού και στην αρχή του φθινοπώρου. ◇ **βροχή**

♫ πρω-το-βρό-χι

πρώτος, πρώτη, πρώτο επίθετο (πρώτοι, πρώτες, πρώτα)

☑ Όταν είσαι **πρώτος**, δεν υπάρχει άλλος πριν από σένα, όλοι οι άλλοι έρχονται μετά.

*✍ Ο Κώστας στάθηκε **πρώτος** στη σειρά, γιατί ήταν ο πιο ψηλός.*

✓ Όταν είσαι **πρώτος** σε κάτι, είσαι ο καλύτερος.

*✍ Η Αλίκη είναι πάντα **πρώτη** στο τρέξιμο. Δεν της παραβγαίνει κανείς. Πάντα παίρνει την **πρωτιά**.*

● τελευταίος

◇ Όταν κάτι γίνεται **πρώτα**, γίνεται πριν από κάτι άλλο. **Πρώτα** πλένουμε τα χέρια μας και μετά τρώμε.

● ύστερα, έπειτα

◇ **πρωταγωνιστής, πρωταθλητής, πρωτεύουσα, πρωτιά, πρωτοβρόχια, Πρωτοχρονιά**

♫ πρώ-τος

Πρωτοχρονιά [η] ουσιαστικό

☑ Η **Πρωτοχρονιά** είναι η πρώτη μέρα κάθε χρόνου, δηλαδή η πρώτη Ιανουαρίου.

♫ Πρω-το-χρο-νιά

πτηνό [το] ουσιαστικό (πτηνά)

☑ Τα πουλιά που πετούν λέγονται και **πτηνά**. ◇ **πτήση**

♫ πτη-νό

πτήση [η] ουσιαστικό (πτήσεις)

☑ Όταν τα πουλιά και τα αεροπλάνα πετούν, κάνουν **πτήσεις**.

*✍ Όταν ο θεός Τάκης ταξιδεύει, παίρνει πάντα τη βραδινή **πτήση**.*

◇ **πτηνό** ♫ πτή-ση

πτυχή [η] ουσιαστικό (πτυχές)

☑ Στο γάμο της θείας Κατερίνας η Αθηνά φόρεσε μία ελαφριά φούστα που έσφιγγε στη μέση με ζώνη κι έπεφτε μέχρι το γόνατο κάνοντας **πτυχές**. Το ύφασμα της φούστας δεν ήταν ίσιο, διπλωνόταν σε πολλές μεριές.

○ πιέτα, τσάκιση

♫ πτυ-χή

πτυχίο [το] ουσιαστικό (πτυχία)

☑ Το **πτυχίο** είναι το δίπλωμα που παίρνουμε, όταν τελειώνουμε τις σπουδές μας.

✍ Ο κύριος Γιάννης σπούδασε στο

- Πότε είναι η Πρωταπριλιά και η Πρωτομαγιά;

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Πολυτεχνείο και πήρε πτυχίο
αρχιτεκτονικής.
♫ πτυ-χί-ο

πτώμα [το] ουσιαστικό (πτώματα)
☑ Το **πτώμα** είναι το σώμα ενός πεθαμένου ανθρώπου ή ζώου.
✓ Λέμε ότι κάποιος είναι **πτώμα**, όταν είναι πολύ κουρασμένος.
♫ πτώ-μα

πτώση [η] ουσιαστικό (πτώσεις)
☑ Η **πτώση** του αεροπλάνου προκάλεσε το θάνατο πολλών ανθρώπων. Το αεροπλάνο έπεσε με όλο του το βάρος προς τα κάτω.
✓ Το χειμώνα έχουμε **πτώση** της θερμοκρασίας.
Κάνει περισσότερο κρύο.
♫ πτώ-ση

Πυκνός, πυκνή, πυκνό επίθετο (πυκνοί, πυκνές, πυκνά)
☑ Η Αθηνά έχει πολύ **πυκνά** μαλλιά. Έχει πολλά, πλούσια μαλλιά.
● αραιός
✓ «Το χειμώνα στο χωριό πιάνει **πυκνή** ομίχλη και δε βλέπουμε μπροστά μας» είπε ο Κώστας.
◇ Όταν κάτι **πυκνώνει**, γίνεται **πυκνό**. ● αραιώνω
♫ πυ-κνός

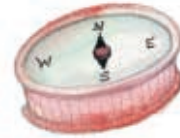
Πυκνώνω ρήμα (πύκνωσα, θα πυκνώσω) → πυκνός

πύλη [η] ουσιαστικό (πύλες)
☑ Η **πύλη** είναι μία μεγάλη πόρτα που οδηγεί σε άλλο χώρο.
✍ Η Σταχτοπούτα σταμάτησε την άμαξά της μπροστά στην **πύλη** του παλατιού.
♫ πύ-λη

πυξίδα [η] ουσιαστικό (πυξίδες)
☑ Η βελόνα της **πυξίδας** μάς δείχνει πού είναι ο Βορράς, ο Νότος, η Δύση και η Ανατολή.

Τα πλοία και τα αεροπλάνα έχουν **πυξίδα** για να βρίσκουν το δρόμο τους, δηλαδή για να **προσανατολίζονται**.

♫ πυ-ξί-δα

πυρ [το] ουσιαστικό (πυρά)
☑ Η φωτιά λεγόταν παλιότερα **πυρ**.
✓ Όταν είσαι ή γίνεσαι **πυρ** και μανία, είσαι πάρα πολύ θυμωμένος.
✓ Όταν φωνάζεις «**πυρ!**», διατάξεις κάποιον να πυροβολήσει.

◇ Όταν κάτι είναι **πύρινο**, είναι από φωτιά ή μοιάζει με φωτιά. **πύραυλος, πυρκαγιά, πυροσβέστης**
♫ πυρ

πυραμίδα [η] ουσιαστικό (πυραμίδες)
☑ Στην Αίγυπτο έχει πολλές **πυραμίδες**.
♫ πυ-ρα-μί-δα

πύραυλος [ο] ουσιαστικό (πύραυλοι)
☑ Ο **πύραυλος** είναι μία μηχανή που μεταφέρει τους αστροναύτες στο διάστημα.
✍ Ο άνθρωπος έφτασε στο φεγγάρι με **πύραυλο**.

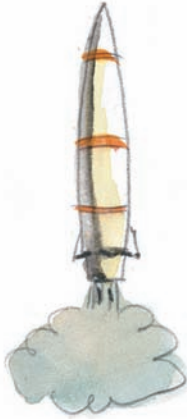
○ διαστημόπλοιο

✓ Λέμε ότι κάποιος γίνεται

πύραυλος, όταν φεύγει πάρα πολύ γρήγορα κι εξαφανίζεται.

✓ Ο **πύραυλος** είναι και παγωτό. Το παγωτό είναι μέσα σ' ένα χωνί από μπισκότο που μοιάζει με **πύραυλο**.

♫ πύ-ραυ-λος

πυρκαγιά [η] ουσιαστικό (πυρκαγιές)

✓ Η **πυρκαγιά** είναι μία μεγάλη φωτιά σε κτίριο ή σε δάσος που προκαλεί πολλές καταστροφές.

♫ πυρ-κα-γιά

πυροβολώ, πυροβολούμαι ρήμα

(πυροβόλησα, θα πυροβολήσω)

✓ Όταν ρίχνεις σφαίρες με το πιστόλι, **πυροβολείς**.

✍ Στην εκδρομή ο Νίκος κι ο Ήγκλι **πυροβολούσαν** συνέχεια τον Κώστα, που στο τέλος έγινε μούσκεμα από τα νεροπίστολά τους. **◇ πυρ**

♫ πυ-ρο-βο-λώ

πυροσβεστήρας [ο] ουσιαστικό

(πυροσβεστήρες) → πυροσβέστης

πυροσβέστης [ο] ουσιαστικό

(πυροσβέστες)

✓ Οι **πυροσβέστες** βοηθούν τον κόσμο όταν γίνονται πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμοί και άλλες καταστροφές. **◇ Οι πυροσβέστες είναι υπάλληλοι της πυροσβεστικής υπηρεσίας.** Για να σβήσουμε μία μικρή φωτιά, ρίχνουμε αφρό ή νερό με τον **πυροσβεστήρα**. **πυρ**

♫ πυ-ρο-σβέ-στης

πύργος [ο] ουσιαστικό (πύργοι)

✓ Ο **πύργος** είναι ένα από τα πιο ψηλά σημεία ενός κάστρου. Εκεί ανέβαιναν οι άνθρωποι για να δουν αν έρχεται ο εχθρός. Το σχήμα του είναι συνήθως στρογγυλό.

✓ **Πύργο** λέμε κι ένα πολύ ψηλό κτίριο ή ένα κτίριο που μοιάζει με πύργο.

✍ Στο Παρίσι βρίσκεται ο **Πύργος του Άιφελ**. ♫ πύρ-γος

✍ 'τα παραμύθια'

πυρετός [ο] ουσιαστικό (πυρετοί)

✓ Όταν έχεις **πυρετό**, είσαι πολύ ζεστός κι αισθάνεσαι πολύ άσχημα, γιατί είσαι άρρωστος.

♫ πυ-ρε-τός

πυρήνας [ο] ουσιαστικό (πυρήνες)

✓ Ο **πυρήνας** είναι το κέντρο του κυττάρου.

✓ **Πυρήνα** λέμε και το κουκούτσι των καρπών.

♫ πυ-ρή-νας

- Ο Λευκός Πύργος σε ποια πόλη της Ελλάδας βρίσκεται;

.....

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

πυροτέχνημα [το] ουσιαστικό

(πυροτεχνήματα)

☑ Η Αθηνά κι ο Κώστας ανεβαίνουν στην ταράτσα κάθε Πρωτοχρονιά για να θαυμάσουν τα **πυροτεχνήματα** που σκάνε στον ουρανό. Τα **πυροτεχνήματα** κάνουν δυνατό θόρυβο και σκορπάνε πολύχρωμα φώτα στον ουρανό. ♦ **πυρ**
 🎵 πυ-ρο-τέ-χνη-μα

πώληση [η] ουσιαστικό (πωλήσεις)

→ πουλώ

πωλητής [ο], **πωλήτρια** [η] ουσιαστικό

(πωλητές, πωλήτριες)

→ πουλώ

Ρ ρ

ραβδί [το] ουσιαστικό (ραβδιά)

☑ Η νονά της Σταχτοπούτας είναι η καλή νεράιδα με το μαγικό **ραβδί**.

✓ **Ραβδί** είναι κι ένα λεπτό και μακρύ κομμάτι ξύλο που το έχουμε για να χτυπάμε κάτι. ○ βέργα
 🎵 ρα-βδί 🎵 'παραμύθια'

σκίσιμο στην επιφάνειά του αλλά δε χωρίζεται σε κομμάτια όπως όταν σπάει. 🎵 ρα-γί-ζω

ράβω, ράβομαι ρήμα (έραψα, θα ράψω)

☑ Όταν **ράβεις**, χρησιμοποιείς κλωστή και βελόνα για να ενώσεις κομμάτια ύφασμα και να φτιάξεις έτσι ένα ρούχο.

✓ Όταν μία πληγή είναι πολύ βαθιά, ο γιατρός τη **ράβει** για να κλείσει πιο γρήγορα. **♦ Της μαμάς του 'γκλι της αρέσει πολύ το ράψιμο**, της αρέσει πολύ να ράβει. **Οι ραφές σ' ένα ρούχο είναι εκεί που ενώνονται τα κομμάτια του υφάσματος. Ο ράφτης είναι αυτός που ράβει ρούχα για τους άλλους. Όταν μία πληγή έχει κλείσει καλά, ο γιατρός βγάζει τα ράμματα.**

🎵 ρά-βω

ραδίκι [το] ουσιαστικό (ραδίκια)

☑ Τα **ραδίκια** είναι χόρτα που μαζεύουμε στην εξοχή ή αγοράζουμε στην αγορά. Τα τρώμε βραστά σαν σαλάτα. 🎵 ρα-δί-κι

ράδιο [το] ουσιαστικό

☑ Το **ράδιο** είναι το ραδιόφωνο.

♦ Το ραδιοταξί είναι το ταξί που καλούμε παίρνοντας τηλέφωνο από το σπίτι μας. ραδιόφωνο, ραδιοσταθμός 🎵 ρά-δι-ο

ράγα [η] ουσιαστικό (ράγες)

☑ Οι **ράγες** είναι δύο παράλληλες μεταλλικές γραμμές στο έδαφος που πάνω τους τρέχουν τα τρένα.

○ σιδηροδρομική γραμμή 🎵 ρά-γα

ραδιοσταθμός [ο] ουσιαστικό (ραδιοσταθμοί) → ραδιόφωνο**ραδιοταξί** [το] ουσιαστικό → ράδιο**ραδιόφωνο** [το] ουσιαστικό (ραδιόφωνα)**ραγίζω** ρήμα (ράγισα, θα ραγίσω)

☑ Ένα φλιτζάνι ή ένα ποτήρι που πέφτει μπορεί να **ραγίσει** χωρίς να σπάσει. **♦ Αν ραγίσει, φαίνεται το ράγισμα**, δηλαδή μία γραμμή σαν

- Πώς λέμε τη γυναίκα που ράβει ρούχα για άλλους;
- Τι μηχανή χρησιμοποιεί;

☑ Στο **ραδιόφωνο** ακούμε μουσική, διάφορες εκπομπές και τις ειδήσεις.
 ♦ *Η Αλίκη ακούει στο ραδιόφωνο τα τραγούδια που μεταδίδει ο αγαπημένος της ραδιοσταθμός.*
ραδιοφωνάκι, ράδιο
 ♪ ρα-δι-ό-φω-νο

ρακέτα [η] ουσιαστικό (ρακέτες)

☑ Χρησιμοποιούμε **ρακέτα** για να παίξουμε τένις ή πιγκ πογκ. Έχει ένα χερούλι για να την κρατάμε κι ένα στρογγυλό επίπεδο μέρος για να χτυπάμε μ' αυτό τη μπάλα. Η **ρακέτα** του πιγκ πογκ είναι μικρή και ξύλινη, ενώ του τένις είναι μεγαλύτερη κι έχει ένα πλαστικό δίχτυ. ♪ ρα-κέ-τα

ράλι [το] ουσιαστικό

☑ Οι αγώνες αυτοκινήτων λέγονται **ράλι**. ♪ ρά-λι
 -Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ράμμα [το] ουσιαστικό (ράμματα)

→ ράβω

ράμφος [το] ουσιαστικό (ράμφη)

☑ Τα πουλιά έχουν **ράμφος**. Μ' αυτό τρώνε, πίνουν καιτσιμπούν. Είναι σκληρό κι έχει διάφορα σχήματα. Του πελαργού είναι μακρύ, ενώ της κότας μυτερό και κοντό.
 ♪ ράμ-φος ✂ 'τα ζώα'

ραντάρ [το] ουσιαστικό

- Πώς είναι το ράμφος του αετού;

☑ Όλα τα σκάφη, όπως τα πλοία, τα αεροπλάνα και τα υποβρύχια έχουν **ραντάρ**. Το **ραντάρ** δείχνει σε μία οθόνη τα αντικείμενα που βρίσκονται στο δρόμο τους. ♪ ρα-ντάρ
 -Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ραντεβού [το] ουσιαστικό

☑ Όταν κλείνεις **ραντεβού** με κάποιον, κανονίζεις από πριν να τον συναντήσεις μία συγκεκριμένη ημέρα και ώρα. ♪ ρα-ντε-βού
 -Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ράντζο [το] ουσιαστικό (ράντζα)

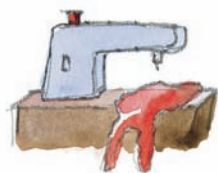
☑ Το **ράντζο** είναι ένα πρόχειρο κρεβάτι με πόδια από ξύλο ή μέταλλο κι ένα χοντρό ύφασμα αντί για στρώμα. Όταν δεν το χρειαζόμαστε, το διπλώνουμε για να μην πιάνει χώρο. ♪ ρά-ντζο

ραντίζω, ραντίζομαι ρήμα (ράντσια, θα ραντίσω)

☑ Όταν **ραντίζεις** κάτι, του ρίχνεις σταγόνες νερού ή άλλου υγρού.
 ✂ Ο θεός Αλέκος έχει ειδικές μηχανές για να **ραντίζει** τα χωράφια του με φάρμακο. ○ ψεκάζω ♦ Το **ράντισμα** των χωραφιών γίνεται έτσι πολύ γρήγορα. ○ ψέκασμα
 ♪ ρα-ντί-ζω

ραπτομηχανή [η] ουσιαστικό (ραπτομηχανές)

☑ Με τη **ραπτομηχανή** ράβουμε γρηγορότερα απ' ό,τι με το χέρι χρησιμοποιώντας βελόνα.
 ♦ **ράβω, ράπτης, ράψιμο**
 ♪ ρα-πτο-μη-χα-νή

ράσο [το] ουσιαστικό (ράσα)

✓ Τα **ράσα** είναι τα μαύρα, φαρδιά και μακριά ρούχα που φοράνε οι παπάδες, οι μοναχοί και οι μοναχές.
♫ ρά-σο

ράσσα [η] ουσιαστικό (ράσες)

✓ Υπάρχουν διάφορες **ράσες** σκυλιών, όπως τα σκυλιά Δαλματίας, τα κανίς, τα μπουλντόγκ και τα λυκόσκυλα. Αν και όλα είναι σκυλιά, δε μοιάζουν καθόλου μεταξύ τους.
♫ ρά-τσα

ραφή [η] ουσιαστικό (ραφές)

→ ράβω

ράφι [το] ουσιαστικό (ράφια)

✓ Οι ντουλάπες και οι βιβλιοθήκες έχουν **ράφια**. Τα **ράφια** είναι λεπτές σανίδες που πάνω τους τακτοποιούμε τα πράγματά μας.
♫ ρά-φι 'το δωμάτιο'

ράφτης [ο], **ράφτρα** [η] ουσιαστικό (ράφτες, ράφτρες) → ράβω

ράχη [η] ουσιαστικό (ράχες)

✓ Η **ράχη** είναι το πίσω μέρος του σώματος, από τη μέση μέχρι το σβέρκο. ○ πλάτη
✓ Η **ράχη** της καρέκλας είναι το μέρος που ακουμπάμε την πλάτη μας, όταν καθόμαστε. ○ πλάτη
♫ ρά-χη

ρεβίθι [το] ουσιαστικό (ρεβίθια)

✓ Τα **ρεβίθια** είναι όσπρια με στρογγυλό σχήμα και σχεδόν άσπρο χρώμα, που τα τρώμε σαν σούπα.

◇ Το **ρεβίθι** είναι ο καρπός της **ρεβιθιάς**. ♫ ρε-βί-θι

Δες **στραγάλι**

ρεζέρβα [η] ουσιαστικό (ρεζέρβες)

✓ Η Αθηνά έχει πάντα ένα λάστιχο **ρεζέρβα** για το ποδήλατό της. Έτσι αν σκάσει ένα από τα λάστιχα, θα μπορεί να το αλλάξει. ♫ ρε-ζέρ-βα

ρεζίλι [το] ουσιαστικό (ρεζιλια)

✓ Όταν γίνεσαι **ρεζίλι**, νιώθεις ντροπή για κάτι δυσάρεστο που σου συνέβη μπροστά στους άλλους.

◇ Όταν κάνεις κάποιον **ρεζίλι**, τον **ρεζίλεύεις**. ♫ ρε-ζι-λι

ρεκόρ [το] ουσιαστικό

✓ Το **ρεκόρ** σ' ένα άθλημα είναι το καλύτερο αποτέλεσμα που έχει πετύχει κανείς. ♫ ρε-κόρ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ρέμα [το] ουσιαστικό (ρέματα)

✓ Το **ρέμα** είναι ένα απότομο άνοιγμα της γης με ορμητικό νερό.

✓ Λέμε «μπρος γκρεμός και πίσω **ρέμα**», όταν ξέρουμε πως όποια απόφαση κι αν πάρουμε, το αποτέλεσμα θα είναι το ίδιο κακό.

♫ ρέ-μα

ρεπορτάζ [το] ουσιαστικό

✓ Στις ειδήσεις βλέπουμε πολλά **ρεπορτάζ** για ό,τι συμβαίνει στον κόσμο. Πληροφορίες και εικόνες που μαζεύουν οι δημοσιογράφοι σχετικά με ενδιαφέροντα θέματα ή πράγματα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

που γίνονται κάθε μέρα στον κόσμο.

♦ Αυτός που κάνει τα ρεπορτάζ, λέγεται **ρεπόρτερ**. ♪ ρε-πορ-τάζ
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ρεπόρτερ [ο], [η] ουσιαστικό
→ ρεπορτάζ

ρεσεψιόν [η] ουσιαστικό
☑ Η **ρεσεψιόν** είναι το γραφείο που υποδέχεται τους πελάτες ενός ξενοδοχείου ή τους επιβάτες ενός πλοίου. ♪ ρε-σε-ψιόν
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ρέστα [τα] ουσιαστικό
☑ Τα **ρέστα** είναι τα λεφτά που σου επιστρέφουν, όταν πληρώνεις περισσότερα από το ποσό που σου ζητούν. ♪ ρέ-στα
- Δεν έχει ενικό αριθμό.

ρετιρέ [το] ουσιαστικό
☑ Το **ρετιρέ** είναι ο τελευταίος όροφος μίας πολυκατοικίας. Τα **ρετιρέ** έχουν μεγάλη βεράντα. ♪ ρε-τι-ρέ
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ρετσίνα [η] ουσιαστικό (ρετσίνες)
☑ Η **ρετσίνα** είναι ένα ελληνικό άσπρο κρασί με άρωμα από ρετσίνι. ♦ Το **ρετσίνι** είναι ένα υγρό που βγαίνει από τον κορμό του πεύκου και κολλάει σαν κόλλα. ♪ ρε-τσί-να

ρεύμα [το] ουσιαστικό (ρεύματα)
☑ Όταν κάνει **ρεύμα**, μπαίνει δυνατός αέρας από κάπου.

✓ Με το ηλεκτρικό **ρεύμα** λειτουργούν όλες οι ηλεκτρικές συσκευές κι έχουμε φως.
♪ ρεύ-μα

ρεύομαι ρήμα (ρεύηκα, θα ρευτώ)
☑ Όταν τρως πολύ, έχεις ανάγκη να **ρευτείς**, δηλαδή να βγάλεις από το στόμα σου αέρια κάνοντας θόρυβο.
♦ **ρέψιμο** ♪ ρεύ-ο-μαι

ρευστός, ρευστή, ρευστό επίθετο (ρευστοί, ρευστές, ρευστά)
☑ Όταν κάτι είναι **ρευστό**, κυλάει όπως ένα υγρό. ● πηχτός
♪ ρευ-στός

ρημάζω, ρημάζομαι ρήμα (ρημάξα, θα ρημάξω)
☑ Όταν **ρημάζεις** κάτι, το καταστρέφεις τελείως, το κάνεις ερείπιο. ✍ *Το χιόνι ρημάξε πολλά σπίτια στο χωριό του θείου Αλέκου.*
✓ Όταν κάτι **ρημάζει**, καταστρέφεται σιγά σιγά και γίνεται έρημο, γιατί κανείς δεν το φροντίζει πια. ✍ *Αν δεν είχε πάει ο θεός Αλέκος στο χωριό, το σπίτι του παππού θα είχε ρημάξει.*
♦ «**Ρημαδιό** έγινε το δωμάτιο με τα κυνηγητά σας!» είπε η κυρία Μαργαρίτα. Έγινε άνω κάτω.
♪ ρη-μά-ζω

ρηχός, ρηχή, ρηχό επίθετο (ρηχοί, ρηχές, ρηχά)
☑ Όταν το νερό είναι **ρηχό**, μπορούμε να πατήσουμε στο βυθό, γιατί έχει μικρό βάθος. ● βαθύς
✓ (σαν ουσιαστικό) Στη θάλασσα ο Κώστας και η Αθηνά κολυμπάνε στα **ρηχά**. ♦ Όταν το νερό **ρηχάινει**, μικραίνει το βάθος του. ● βαθαίνω
♪ ρη-χός ✍ 'αντίθετα'

ρίγα [η] ουσιαστικό (ρίγες)

☑ Η μπλούζα της θείας Κατερίνας είναι άσπρη με μπλε **ρίγες**. Δηλαδή έχει μπλε γραμμές πάνω της.

◇ Η θεία Κατερίνα φοράει **ριγέ μπλούζα**. 🎵 ρί-γα

ρίγανη [η] ουσιαστικό

☑ Η **ρίγανη** είναι θάμνος με αρωματικά φύλλα και λουλούδια. Την ξεραίνουμε, την τρίβουμε και τη βάζουμε στο φαγητό για να το νοστιμέψει. 🎵 ρί-γα-νη

ριγέ επίθετο → ρίγα**ρίζα** [η] ουσιαστικό (ρίζες)

☑ Τα φυτά παίρνουν την τροφή που χρειάζονται από τις **ρίζες** τους που είναι κάτω από τη γη.

✓ Τα δόντια και τα μαλλιά μας έχουν κι αυτά **ρίζες**. ◇ Λέμε ότι ένα φυτό **ριζώνει**, όταν κάνει γερές ρίζες και μεγαλώνει εκεί που το φυτέψαμε. Όταν κάποιος **ριζώνει** σ' έναν τόπο, συνηθίζει να ζει εκεί και δε θέλει πια να φύγει. 🎵 ρί-ζα

ριζώνω ρήμα (ρίζωσα, θα ριζώσω)
→ ρίζα**ρισκάρω** ρήμα (ρίσκαρα, θα ρισκάρω)

☑ Όταν **ρισκάρεις**, αποφασίζεις να κάνεις κάτι επικίνδυνο ή βάζεις κάτι σε κίνδυνο. 🎨 Οι πυροσβέστες **ρισκάρουν** τη ζωή τους κάθε φορά που τρέχουν να σώσουν κάποιον.

◇ Όταν ρισκάρεις, παίρνεις ένα **ρίσκο**, κάνεις κάτι πολύ επικίνδυνο. 🎵 ρι-σκά-ρω

ρίχνω, ρίχνομαι ρήμα (έριξα, θα ρίξω)

☑ Όταν **ρίχνεις** κάτι, το κάνεις να πέσει κάτω. 🎨 Το βάζο που **έριξε** ο Κώστας με την μπάλα, έγινε χίλια κομμάτια.

✓ Όταν ο Κώστας και η Αθηνά γυρίζουν από το σχολείο, **ρίχνουν** τις τσάντες τους στο πάτωμα και τρέχουν για το μεσημεριανό τους. Τις πετούν κάτω.

✓ Χθες στο χωριό του θείου Αλέκου ένα κοπάδι από λύκους **ρίχτηκε** στα πρόβατα. Έπεσε πάνω τους με ορμή. Έκανε επίθεση.

✓ Όταν **ρίχνεις** ένα ρούχο πάνω σου, φοράς στα γρήγορα κάτι πρόχειρο. Όταν **ρίχνεις** μία ματιά σε κάτι, το κοιτάξεις στα γρήγορα. Όταν **ρίχνεις** ένα χαστούκι σε κάποιον, τον χτυπάς στο μάγουλο με το χέρι σου. Όταν **ρίχνει** πολλή βροχή, βρέχει πολύ. ◇ Η θεία Κατερίνα φοράει συχνά **ριχτά** ρούχα. Άνετα, φαρδιά ρούχα από μαλακό ύφασμα. **ρίξιμο** 🎵 ρί-χνω

ριψοκίνδυνος, ριψοκίνδυνη, ριψοκίνδυνο επίθετο (ριψοκίνδυνοι, ριψοκίνδυνες, ριψοκίνδυνα)

– Σε τι πιάτο τρώμε τη σούπα; Σε ρηχό ή σε βαθύ;

☑ Όταν κάνεις κάτι **ριψοκίνδυνο**, κάνεις κάτι που μπορεί να είναι επικίνδυνο για σένα. 🍷 *Οι βουτιές που κάνει ο Κώστας στη θάλασσα είναι ριψοκίνδυνες και ο θεός Τάκης του φωνάζει να προσέχει.*

◇ **ριψοκινδυνεύω**
🎵 ρι-ψο-κίν-δυ-νος

ρόδα [η] ουσιαστικό (ρόδες)

☑ Τα αυτοκίνητα, τα ποδήλατα και οι μοτοσυκλέτες κινούνται πάνω σε στρογγυλές **ρόδες**. ○ τροχός
🎵 ρό-δα

ροδάκινο [το] ουσιαστικό (ροδάκινα)

☑ Τα **ροδάκινα** είναι στρογγυλά φρούτα με λεπτή και χνουδωτή φλούδα και μεγάλο κουκούτσι. Η σάρκα τους είναι κίτρινη και πολύ ζουμερή. ◇ *Η ροδακινιά είναι το δέντρο που κάνει ροδάκινα.*
🎵 ρο-δά-κι-νο

ρόδι [το] ουσιαστικό (ρόδια)

☑ Το **ρόδι** είναι ένα φρούτο με χοντρή και σκληρή φλούδα και μικρούς κόκκινους σπόρους. Την Πρωτοχρονιά σπάμε **ρόδι** στο πάτωμα για να έχουμε καλή τύχη. ◇ *Η ροδιά είναι το δέντρο που κάνει ρόδια.* 🎵 ρό-δι

– Αν μου αλλάξεις το τελευταίο γράμμα τσουλάω. Ποια λέξη είμαι;

.....

ρόδο [το] ουσιαστικό (ρόδα)

☑ **Ρόδο** λέμε το τριαντάφυλλο.
◇ Όταν κάτι είναι **ρόδινο**, έχει το χρώμα του ρόδου.
○ τριανταφυλλής 🎵 ρό-δο

ροζ επίθετο

☑ Όταν κάτι είναι **ροζ**, έχει πολύ ανοιχτό κόκκινο χρώμα.
🍷 *Η Αθηνά φοράει ροζ κάλτσες.*
✓ (σαν ουσιαστικό) Το **ροζ** είναι το αγαπημένο χρώμα της Αθηνάς. Γι' αυτό και ονόμασε τη γάτα της Ροζαλία. 🎵 ροζ
-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.
🍷 'τα χρώματα'

ροκανίδι [το] ουσιαστικό (ροκανίδια)

→ ροκανίζω

ροκανίζω, ροκανίζομαι ρήμα (ροκάνισα, θα ροκάνισω)

☑ Όταν **ροκανίζω** ένα ξύλο, το ξύνω για να κάνω πιο λεία την επιφάνειά του.
✓ Όταν **ροκανίζω** κάτι σκληρό, το μασάω για ώρα.
◇ Τα **ροκανίδια** είναι τα πολύ ψιλά και μικρά κομματάκια από ξύλο που πέφτουν, όταν το πριονίζουμε.
🎵 ρο-κα-νί-ζω

ρολό [το] ουσιαστικό (ρολά)

☑ Κάτι που είναι τυλιγμένο σε **ρολό** μοιάζει με σωλήνα. Ένα **ρολό** χαρτί είναι το χαρτί της τουαλέτας.
✓ Κάθε πρωί ο κύριος Δημήτρης ανεβάζει τα **ρολά** του μαγαζιού του για να το ανοίξει. 🎵 ρο-λό

ρολόι [το] ουσιαστικό (ρολόγια)

☑ Το **ρολόι** μάς δείχνει τι ώρα είναι. Έχει αριθμούς, ένα μεγάλο **δείκτη** που δείχνει τα λεπτά κι ένα μικρό που δείχνει τις ώρες που περνούν.

🎵 ρο-λόι **Δες ώρα**

ρόλος [ο] ουσιαστικό (ρόλοι)

☑ Στο σινεμά και στο θέατρο οι ηθοποιοί παίζουν ο καθένας το **ρόλο** του, δηλαδή λένε και κάνουν αυτά που λένε και κάνουν τα πρόσωπα του έργου. 🎵 ρό-λος

ρόμβος [ο] ουσιαστικό (ρόμβοι)

☑ Ο **ρόμβος** είναι ένα σχήμα με τέσσερις ίσες πλευρές και με τέσσερις γωνίες, δύο **αμβλείες** που είναι πιο φαρδιές και δύο **οξείες** που είναι πιο στενές.

🎵 ρόμ-βος **‘τα σχήματα’**

ρόμπα [η] ουσιαστικό (ρόμπες)

☑ Η **ρόμπα** είναι ένα ρούχο που φοράμε μόνο στο σπίτι, όταν σηκωνόμαστε από το κρεβάτι μας ή πριν ξαπλώσουμε. 🎵 ρό-μπα

ρομπότ [το] ουσιαστικό

☑ Το **ρομπότ** είναι μία μηχανή με μορφή ανθρώπου που είναι φτιαγμένη έτσι ώστε να κάνει κάποιες ανθρώπινες δουλειές. Βλέπουμε **ρομπότ** σε ταινίες επιστημονικής φαντασίας.

🎵 ρο-μπότ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει

ούτε στον ενικό

ούτε στον πληθυντικό

αριθμό.

ρόπαλο [το] ουσιαστικό (ρόπαλα)

☑ Το **ρόπαλο** είναι ένα χοντρό και βαρύ ξύλο που το χρησιμοποιούσαν παλιότερα σαν όπλο. 🎵 ρό-πα-λο

ρουθούνι [το] ουσιαστικό (ρουθούνια)

☑ Τα **ρουθούνια** είναι οι δύο τρύπες που έχουμε στη μύτη για να αναπνέουμε. **‘Όταν ρουθουνίζουμε, αναπνέουμε από τη μύτη με θόρυβο.** 🎵 ρου-θού-νι **‘το σώμα μας’**

ρουκέτα [η] ουσιαστικό (ρουκέτες)

☑ Στις γιορτές ρίχνουμε **ρουκέτες** που όταν σκάνε στον ουρανό, κάνουν θόρυβο και βγάζουν πολύχρωμα φώτα.

○ πυροτέχνημα 🎵 ρου-κέ-τα

ρουμπίνι [το] ουσιαστικό (ρουμπίνια)

☑ Το **ρουμπίνι** είναι μία κόκκινη, γυαλιστερή και πολύ ακριβή πέτρα που μπαίνει σε κοσμήματα.

🎵 ρου-μπί-νι

ρουφηξιά [η] ουσιαστικό (ρουφηξιάς)
→ ρουφώ

ρουφώ και **ρουφάω, ρουφιέμαι** ρήμα
(ρούφηξα, θα ρουφήξω)

☑ Όταν **ρουφάς** ένα υγρό, το πίνεις παίρνοντας μικρή αναπνοή από το στόμα και κάνοντας μερικές φορές έναν ελαφρό θόρυβο με τα χείλια σου. 🍷 *Όταν η Αθηνά πίνει χυμό, τον ρουφάει με το καλαμάκι.*

✓ Όταν τρέχουν οι μύξες σου και δεν έχεις χαρτομάντιλο να σκουπιστείς, **ρουφάς** τη μύτη σου.

◇ *Ο θείος Αλέκος έπινε το ζεστό του καφεδάκι με μικρές ρουφηξιάς για να το απολαύσει, δηλαδή το έπινε σιγά σιγά με μικρές γουλιές. Ο Κώστας ήταν κρυωμένος κι ακουγόταν το ρούφηγμα της μύτης του. Ακουγόταν που ρουφούσε τη μύτη του.*

🎵 ρου-φώ 🍷 'το πάρτι'

ρούχο [το] ουσιαστικό (ρούχα)

☑ Ντυνόμαστε με **ρούχα**. Είναι τα παντελόνια, οι φούστες, τα φορέματα, οι μπλούζες και ό,τι άλλο φοράμε για να μην είμαστε γυμνοί και για να μην κρυώνουμε.

✓ Λέμε ότι τρώγεσαι με τα **ρούχα** σου, όταν δεν ξέρεις τι θέλεις κι όλα σ' εκνευρίζουν. 🎵 ρού-χο
🍷 'τα ρούχα'

ρόφημα [το] ουσιαστικό (ροφήματα)

☑ Το **ρόφημα** είναι κάτι που πίνεται ζεστό, όπως το τσάι, το χαμομήλι, το κακάο και ο καφές.

◇ **ρουφώ** 🎵 ρό-φη-μα

– Από τι φτιάχνεται το λαχανόρουζο;

ροχαλίζω ρήμα (ροχάλισα, θα ροχαλίσω)

☑ Όταν **ροχαλίζεις** στον ύπνο σου, αναπνέεις με θόρυβο.

🍷 *Ο Κώστας ροχαλίζει όλη τη νύχτα, γιατί η μύτη του ήταν βουλωμένη.* ◇ *Ο θόρυβος αυτός που κάνεις στον ύπνο σου λέγεται ροχαλητό.* 🎵 ρο-χα-λί-ζω

ρυάκι [το] ουσιαστικό (ρυάκια)

☑ Το **ρυάκι** είναι ένα πολύ μικρό ποτάμι. Βγαίνει κι αυτό από μία πηγή, είναι όμως πολύ πιο μικρό. 🎵 ρυ-ά-κι

ρύζι [το] ουσιαστικό (ρύζια)

☑ Το **ρύζι** είναι ένα δημητριακό που φυτρώνει σε γη σκεπασμένη με νερό. Το τρώμε βραστό.

◇ Με ρύζι, γάλα, ζάχαρη και κανέλα φτιάχνουμε ένα γλυκό, το **ρυζόγαλο**. Όταν μαγειρέψουμε το ρύζι με αρακά, καλαμπόκι και άλλα υλικά, φτιάχνουμε **ριζότο**.

🎵 ρύ-ζι

ρυθμίζω, ρυθμίζομαι ρήμα (ρύθμισα, θα ρυθμίσω)

☑ Όταν **ρυθμίζεις** ένα μηχανήμα, το κάνεις να λειτουργεί καλά ή όπως εσύ θέλεις. 🍷 *Η Αλίκη ρύθμισε το ξυπνητήρι της για να ξυπνήσει νωρίς και να διαβάσει λίγο πριν το διαγώνισμα.*

✓ Όταν **ρυθμίζεις** ένα θέμα, το οργανώνεις έτσι ώστε να μην υπάρχουν προβλήματα μ' αυτό.

🍷 *Ο κύριος Γιάννης ρύθμισε τη δουλειά του έτσι ώστε να έχει χρόνο*

ντουλάπα

καπέλο

καλσόν

γραβάτα

ζώνη

κρεμάστρα

παλτό

συρτάρι

κάλτσες

μπότες

φόρεμα

βρακάκι

παντελόνι

γάντια

δαχτυλίδι

φανελάκι

φούστα

παπούτσια

παντόφλες

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

για την οικογένειά του. ○ κανονίζω,
τακτοποιώ ◇ ρυθμός ♪ ρυθ-μί-ζω

ρυθμός [ο] ουσιαστικό (ρυθμοί)

☑ Η Αθηνά χόρευε στο **ρυθμό** της μουσικής. Πότε γρήγορα, πότε αργά. Ακολουθούσε στο σωστό χρόνο τους ήχους της μουσικής.

◇ ρυθμίζω ♪ ρυθ-μός

ρυτίδα [η] ουσιαστικό (ρυτίδες)

☑ Οι παππούδες και οι γιαγιάδες έχουν πολλές **ρυτίδες** στο πρόσωπό τους, γιατί όσο μεγαλώνουμε το δέρμα μας στεγνώνει και ζαρώνει.

◇ Το δέρμα τους δεν είναι φρέσκο και λείο, είναι **ρυτιδιασμένο**, δηλαδή γεμάτο ρυτίδες. ♪ ρυ-τί-δα

ρυτιδιασμένος, ρυτιδιασμένη,

ρυτιδιασμένο μετοχή (ρυτιδιασμένοι, ρυτιδιασμένες, ρυτιδιασμένα)
→ ρυτίδα

ρώγα [η] ουσιαστικό (ρώγες)

☑ Κάθε τσαμπί σταφύλι έχει πολλές **ρώγες**. Μέσα στις ρώγες βρίσκονται τα κουκούτσια του σταφυλιού.

✓ Στην άκρη κάθε στήθους έχουμε μία **ρώγα**. Από τη **ρώγα** του γυναικείου στήθους βγαίνει το γάλα που βυζαίνουν τα μωρά. ♪ ρώ-γα

ρωτώ και ρωτάω ρήμα (ρώτησα, θα ρωτήσω)

☑ Όταν **ρωτάς** κάποιον κάτι, ζητάς να μάθεις κάποια πληροφορία.

✎ Η κακιά βασίλισσα **ρωτούσε** κάθε μέρα τον καθρέφτη της ποια είναι η ομορφότερη. ◇ Η βασίλισσα έκανε κάθε μέρα την ίδια **ερώτηση**.

♪ ρω-τώ

Σ σ

σαββατοκύριακο [το] ουσιαστικό (σαββατοκύριακα)

☑ Το **σαββατοκύριακο** είναι οι δύο τελευταίες μέρες της εβδομάδας, το Σάββατο και η Κυριακή.

🎵 σαβ-βα-το-κύ-ρια-κο

σαγιονάρα [η] ουσιαστικό (σαγιονάρες)

☑ Οι **σαγιονάρες** είναι πλαστικές καλοκαιρινές παντόφλες. Τις φοράμε συνήθως στην παραλία.

🎵 σα-γιο-νά-ρα

σαγόني [το] ουσιαστικό (σαγόνια)

☑ **Σαγόني** λέμε το μέρος του προσώπου που είναι κάτω από το στόμα. ○ πιγούνη

✓ Τα **σαγόνια** είναι δύο κόκαλα στο κάτω μέρος του προσώπου, πάνω και κάτω από το στόμα. Στα **σαγόνια** φυτρώνουν τα δόντια. 🎵 σα-γό-νι

σαΐνι [το] ουσιαστικό (σαΐνια)

☑ Λέμε **σαΐνι** κάποιον που είναι πάρα πολύ έξυπνος. 🎵 σα-ΐ-νι

σαΐτα [η] ουσιαστικό (σαΐτες)

☑ Φτιάχνουμε **σαΐτες** από χαρτί. Μοιάζουν με βέλη και τις πετάμε ο ένας στον άλλον.

✓ Όταν κάποιος τρέχει πολύ γρήγορα, λέμε πως τρέχει σαν **σαΐτα**.

🎵 σα-ΐ-τα

σάκα [η] ουσιαστικό (σάκες)

☑ **Σάκα** λέμε την τσάντα που κρατούν οι μαθητές, όταν πηγαίνουν στο σχολείο. ○ σχολική τσάντα

◇ **σακί, σακούλα, σάκος** 🎵 σά-κα

σακάκι [το] ουσιαστικό (σακάκια)

☑ Το **σακάκι** είναι ένα αντρικό ή γυναικείο ρούχο που φοράμε στο πάνω μέρος του σώματός μας, πάνω από μπλούζα ή πουκάμισο.

Έχει συνήθως μακριά μανίκια, φτάνει μέχρι τη μέση ή μέχρι τους γοφούς και κουμπώνει μπροστά. 🎵 σα-κά-κι

σακί [το] ουσιαστικό (σακιά)

☑ Το **σακί** είναι ένας μικρός σάκος. Μέσα στο **σακί** βάζουμε διάφορα πράγματα, όπως πατάτες, χύμα και άμμο. ○ τσουβάλι

✓ Ένα **σακί** σιτάρι είναι τόσο σιτάρι, όσο χωράει ένα **σακί**.

◇ **σάκος, σακούλα** 🎵 σα-κί

σάκος [ο] ουσιαστικό (σάκοι)

☑ Ο **σάκος** είναι μία τσάντα από πανί, πλαστικό ή δέρμα. Κλείνει στο πάνω μέρος της μ' ένα κορδόνι ή ένα φερμουάρ. Στον **ταξιδιωτικό σάκο** βάζουμε τα πράγματά μας, όταν ταξιδεύουμε. Στον **ταχυδρομικό σάκο**

– Οι δάσκαλοι δουλεύουν το Σαββατοκύριακο; Οι νοσοκόμες; Οι αστυνομικοί;

βάζει ο ταχυδρόμος τα γράμματα και τα πακέτα που μας φέρνει.

○ τσουβάλι

◇ **σακί, σακούλα**

♫ σά-κος

σακούλα [η] ουσιαστικό (σακούλες)

☑ Οι **σακούλες** είναι οι πλαστικές ή χάρτινες τσάντες που μας δίνουν στα μαγαζιά για να βάζουμε τα ψώνια μας.

◇ **σακί, σάκος**

♫ σα-κού-λα

σαλάμι [το] ουσιαστικό (σαλάμια)

☑ Το **σαλάμι** είναι ένα στρογγυλό και μακρύ αλλαντικό από κρέας, λίπος και μπαχαρικά. Το τρώμε κρύο, κομμένο σε λεπτές φέτες.

♫ σα-λά-μι

σαλάτα [η] ουσιαστικό (σαλάτες)

☑ Η **σαλάτα** είναι ανακατεμένα κρύα λαχανικά, βρασμένα ή ωμά που σερβίρονται συνήθως με λάδι και ξίδι ή λεμόνι.

✓ «Τα έκανα **σαλάτα** στις εξετάσεις» είπε η Αλίκη. «Δεν έγραψα τίποτα σωστά, όλα λάθος». ♫ σα-λά-τα

σαλεύω ρήμα (σάλεψα, θα σαλέψω)

☑ Όταν **σαλεύεις**, κουνιέσαι ελάχιστα. ✎ Όταν είδε τον κύριο Μιχάλη, ο Κώστας κρύφτηκε πίσω από ένα δέντρο και δε **σάλεψε** μέχρι να φύγει. ♫ σα-λεύ-ω

σάλι [το] ουσιαστικό

☑ Το **σάλι** είναι ένα μεγάλο πλεκτό ύφασμα που ρίχνουν οι γυναίκες

στους ώμους τους για να μην κρυώνουν.

♫ σά-λι

σαλιέρα [η] ουσιαστικό (σαλιέρες)

→ σάλιο

σαλιάρης, σαλιέρα, σαλιάρικο επίθετο (σαλιάρηδες, σαλιέρες, σαλιάρικα)

→ σάλιο

σαλιγκάρι [το] ουσιαστικό (σαλιγκάρια)

☑ Το **σαλιγκάρι** είναι ένα μικρό ζώο με κεραίες στο κεφάλι. Κουβαλάει ένα όστρακο στην πλάτη του και προχωράει πολύ αργά.

♫ σα-λι-γκά-ρι

σάλιο [το] ουσιαστικό (σάλια)

☑ Το **σάλιο** είναι το υγρό που βγαίνει από το στόμα μας.

✓ Λέμε πως σου τρέχουν τα **σάλια**, όταν θέλεις πάρα πολύ να φας ή ν' αποκτήσεις κάτι. ◇ Τα μωρά φοράνε **σαλιέρα**, όταν τρώνε για να μη βρομίζουν τα ρούχα τους. Η Αθηνά και ο Κώστας λένε το Δημητράκη **σαλιάρη**, γιατί τρέχουν συνέχεια **σάλια** από το στόμα του. ♫ σά-λιο

σαλόني [το] ουσιαστικό (σαλόνια)

☑ Το **σαλόني** είναι το μεγαλύτερο δωμάτιο του σπιτιού όπου δεχόμαστε τους επισκέπτες μας.

✓ **Σαλόني** λέμε και τα έπιπλα που έχουμε στο σαλόني. ♫ σα-λό-νι

σαλπάρω [ρήμα (σάλπαρα, θα σαλπάρω)]

☑ Όταν το πλοίο **σαλπάρει**, σηκώνει τις άγκυρες, σφυρίζει δυνατά και φεύγει από το λιμάνι.

● αράζω 🎵 σαλ-πά-ρω

σάλτο [το] ουσιαστικό (σάλτα)

☑ Το **σάλτο** είναι ένα μεγάλο πήδημα. 🎵 σάλ-το

σάλτσα [η] ουσιαστικό (σάλτσες)

☑ Η **σάλτσα** είναι ένα πηχτό υγρό που είναι φτιαγμένο από διάφορα υλικά και το βάζουμε στο φαγητό για να γίνει πιο νόστιμο.

Στα μακαρόνια βάζουμε συχνά **σάλτσα** ντομάτα. 🎵 σάλ-τσα

σαμάρι [το] ουσιαστικό (σαμάρια)

☑ Το **σαμάρι** είναι το κάθισμα που βάζουμε στην πλάτη ενός αλόγου για να καθόμαστε, όταν ανεβαίνουμε πάνω του. ○ σέλα 🎵 σα-μά-ρι

σαματάς [ο] ουσιαστικό (σαματάδες)

☑ Ο **σαματάς** είναι ένας δυνατός θόρυβος. ○ φασαρία ● ησυχία
🎵 σα-μα-τάς

σαμπουάν [το] ουσιαστικό

☑ **Σαμπουάν** λέμε το υγρό σαπούνι που χρησιμοποιούμε για να πλένουμε τα μαλλιά μας.

🎵 σα-μπου-άν

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σανδάλι [το] ουσιαστικό (σανδάλια)

☑ Τα **σανδάλια** είναι ελαφριά ίσια πέδιλα με λεπτή σόλα και λεπτά λουριά.

🎵 σαν-δά-λι

σανίδα [η] ουσιαστικό (σανίδες)

☑ Η **σανίδα** είναι ένα λεπτό μακρόστενο κομμάτι ξύλο.

✍ Ο κύριος Μιχάλης έφτιαξε ένα σπιτάκι από **σανίδες** για τα κουταβάκια του. 🎵 σα-νί-δα

σανός [ο] και **σανό** [το] ουσιαστικό (σανά)

☑ Το **σανό** είναι το ξερό χόρτο που δίνουμε για φαγητό στα ζώα.

🎵 σα-νό

-Ο **σανός** και το **σανό** έχουν τον ίδιο πληθυντικό, τα **σανά**.

σαντιγί [η] ουσιαστικό

☑ Η **σαντιγί** είναι χτυπημένη κρέμα γάλακτος με ζάχαρη.

Τη βάζουμε στα γλυκά και στις φρουτοσαλάτες.

🎵 σα-ντι-γί

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σάντουιτς [το] ουσιαστικό

☑ Το **σάντουιτς** είναι ένα πρόχειρο κρύο γεύμα που για να το φτιάξουμε, βάζουμε ζαμπόν, τυρί, ντομάτα ή άλλα υλικά ανάμεσα σε δύο φέτες ψωμιού. 🎵 σά-ντου-ιτς

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σαξόφωνο [το] ουσιαστικό (σαξόφωνα)

☑ Το **σαξόφωνο** είναι ένα πνευστό μουσικό όργανο, δηλαδή χρειάζεται να φυσάμε μέσα σ' αυτό για να βγάλει ήχο. Μοιάζει με στριφτό, παχύ σωλήνα που έχει τρύπες.

🎵 σα-ξό-φω-νο

σαπίζω ρήμα (σάπισα, θα σαπίσω)

- ☑ Όταν τα τρόφιμα **σαπίζουν**, χαλάνε και μυρίζουν πολύ άσχημα. Είναι για πέταμα. **◇** Όταν ένα φρούτο έχει σαπίσει, είναι **σάπιο**.
 🎵 σα-πί-ζω

σάπιος, σάπια, σάπιο επίθετο (σάπιοι, σάπιες, σάπια) → σαπίζω**σαπουνάδα** [η] ουσιαστικό (σαπουνάδες) → σαπούνι**σαπούνι** [το] ουσιαστικό (σαπούνια)

- ☑ Με το **σαπούνι** πλενόμαστε ή πλένουμε κάτι. Όταν το **σαπούνι** μπει στο νερό, αφρίζει.
◇ Κάνει **σαπουνάδα**, που είναι γεμάτη από μικρές φούσκες, τις **σαπουνόφουσκες**.
 Όταν πλένεις κάτι με σαπούνι, το **σαπουνίζεις**.
 🎵 σα-πού-νι
 🖍️ 'το μπάνιο'

σαπουνίζω, σαπουνίζομαι ρήμα (σαπούνισα, θα σαπουνίσω) → σαπούνι**σαράβαλο** [το] ουσιαστικό (σαράβαλα)

- ☑ Όταν κάτι είναι σε πολύ κακή κατάσταση, λέμε ότι είναι **σαράβαλο**.
 🖍️ Ο κύριος Δημήτρης έχει ένα παλιό φορητάκι, σκέτο **σαράβαλο**.
 🎵 σα-ρά-βα-λο

σαρανταποδαρούσα [η]

ουσιαστικό (σαρανταποδαρούσες)

- ☑ Η **σαρανταποδαρούσα** είναι ένα

– Πότε λέμε ότι κάποιον τον έχουν σαπίσει στο ξύλο;

έντομο που μοιάζει με σκουλήκι κι έχει σαράντα δύο πόδια.

🎵 σα-ρα-ντα-πο-δα-ρού-σα

σαρδέλα [η] ουσιαστικό (σαρδέλες)

- ☑ Οι **σαρδέλες** είναι μικρά θαλασσινά ψάρια που τρώμε πολύ στην Ελλάδα. Τις αγοράζουμε και σε κονσέρβα.
 ✓ «Ταξιδέψαμε σαν **σαρδέλες**» είπε ο κύριος Τάκης. Πολύ στριμωγμένοι.
 🎵 σαρ-δέ-λα

σάρκα [η] ουσιαστικό (σάρκες)

- ☑ Η **σάρκα** είναι το κρέας στο σώμα των ανθρώπων και των ζώων.
◇ Ο σκύλος, η γάτα και το λιοντάρι είναι **σαρκοφάγα** ζώα. Τρέφονται δηλαδή με τη σάρκα άλλων ζώων.
 🎵 σάρ-κα

σαρκοφάγος, σαρκοφάγα,

σαρκοφάγο επίθετο (σαρκοφάγοι, σαρκοφάγες, σαρκοφάγα) → σάρκα

σαστίζω ρήμα (σάσπισα, θα σαστίσω)

- ☑ Όταν σου συμβαίνει κάτι που δεν περιμένεις, **σαστίζεις** και δεν ξέρεις τι να κάνεις. 🖍️ Ο πρίγκιπας **σάστισε** όταν είδε τη Σταχτοπούτα. Ξαφνιάστηκε με την ομορφιά της.
◇ Έμεινε **σαστισμένος**.
 ○ έκπληκτος 🎵 σα-στί-ζω

σαστισμένος, σαστισμένη,

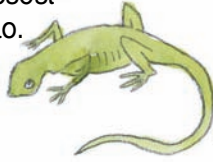
σαστισμένο μετοχή (σαστισμένοι, σαστισμένες, σαστισμένα) → σαστίζω

σαύρα [η] ουσιαστικό (σαύρες)

- ☑ Η **σαύρα** είναι ένα ερπετό που

έχει **πράσινο** δέρμα, τέσσερα πόδια και μακριά ουρά. Τρέχει πολύ γρήγορα και της αρέσει να κάθεται στον ήλιο.

♫ σαύ-ρα

σαχλαμάρα [η] ουσιαστικό (σαχλαμάρες) → σαχλός

σαχλός, σαχλή, σαχλό επίθετο (σαχλοί, σαχλές, σαχλά)

☑ Όταν κάποιος είναι **σαχλός**, δεν είναι σοβαρός κι αυτά που κάνει ή λέει δεν είναι πολύ έξυπνα.

✓ Όταν ένα έργο ή ένα βιβλίο είναι **σαχλό**, δεν έχει κανένα ενδιαφέρον, καμιά ουσία.

○ ανόητος ◊ Όταν κάποιος λέει **σαχλαμάρες**, λέει χαζά, ανόητα πράγματα, γίνεται σαχλός.

♫ σα-χλός

σβέλτος, σβέλτη, σβέλτο επίθετο (σβέλτοι, σβέλτες, σβέλτα)

☑ Όταν κάποιος είναι **σβέλτος**, κάνει τις δουλειές του με γρήγορες κινήσεις. ◊ **σβέλτα** ♫ σβέλ-τος

σβέρκος [ο] ουσιαστικό (σβέρκοι)

☑ Ο **σβέρκος** είναι το πίσω μέρος του λαιμού ανάμεσα στο κεφάλι και την πλάτη. ♫ σβέρ-κος

σβήνω, σβήνομαι ρήμα (έσβησα, θα σβήσω)

☑ Όταν **σβήνεις** κάτι, το κάνεις να μην καίει, να μην έχει πια φωτιά.

🍷 Η Αθηνά θα

σβήσει σε λίγους μήνες εφτά κεράκια.

● ανάβω

✓ Όταν **σβήνεις** το φως, πατάς το διακόπτη για να γίνει σκοτάδι.

● ανάβω

✓ Όταν **σβήνεις** μία λέξη που έχεις γράψει, την εξαφανίζεις από εκεί που είναι γραμμένη με γόμα, με σφουγγάρι ή με κάτι άλλο.

◊ **σβήστρα** ○ γόμα **σβήσιμο**

♫ σβή-νω

σβόλος [ο] ουσιαστικό (σβόλοι)

☑ Ο **σβόλος** είναι μία μπαλίτσα ξεραμένη λάσπη που διαλύεται, όταν την τρίψεις. ♫ σβό-λος

σβούρα [η] ουσιαστικό (σβούρες)

☑ Η **σβούρα** είναι ένα ξύλινο ή μεταλλικό παιχνίδι σε σχήμα κώνου που μπορείς να το κάνεις να γυρίζει πολύ γρήγορα.

✓ Όταν κάποιος γυρίζει σαν **σβούρα**, δεν κάθεται σε ησυχία, όλο αλλάζει θέση.

♫ σβού-ρα

σγουρός, σγουρή, σγουρό επίθετο

(σγουροί, σγουρές, σγουρά)

☑ Όταν τα μαλλιά σου σχηματίζουν μπουκλες, είναι **σγουρά**.

○ κατσαρός ● ίσιος

◊ Όταν τα μαλλιά του Κώστα **στεγνώνουν**, **σγουραίνουν**. Κάνουν μπουκλες. ○ κατσαρώνω ● ισιώνω

♫ σγου-ρός

σέβομαι ρήμα (σεβάσθηκα, θα σεβαστώ)

☑ Όταν **σέβεσαι** κάποιον, του φέρεις σεβασμό κι ακούς τη γνώμη του, γιατί είναι πιο μεγάλος ή γιατί ξέρει περισσότερα πράγματα από σένα.

✓ Όταν **σέβεσαι** κάτι που σου λένε ή τη γνώμη κάποιου, προσπαθείς να μην κάνεις το αντίθετο απ' αυτό, υπακούς. ✍ *Ο Κώστας και οι φίλοι του **σεβάσθησαν** τις οδηγίες των γονιών τους και γύρισαν στην ώρα τους από την εκδρομή.*

◇ Όταν **σέβεσαι** κάποιον, αισθάνεσαι **σεβασμό** γι' αυτόν. 🎵 σέ-βο-μαι

σεζόν [η] ουσιαστικό

☑ Μία **σεζόν** είναι ένα χρονικό διάστημα που στη διάρκειά του γίνεται κάτι συγκεκριμένο.

✍ *Η τουριστική **σεζόν** αρχίζει τον Απρίλιο και τελειώνει τον Οκτώβριο.* ○ περίοδος, εποχή
🎵 σε-ζόν

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σειρά [η] ουσιαστικό (σειρές)

☑ Όταν βάζεις κάποια πράγματα στη **σειρά**, τα βάζεις το ένα δίπλα στο άλλο ή το ένα πίσω από το άλλο.

✓ Όταν η Αλίκη πηγαίνει σε συναυλίες, πιάνει θέση στην πρώτη **σειρά** για να είναι κοντά στη σκηνή.
✓ Η δασκάλα είπε στα παιδιά να μην τη διακόπτουν όταν μιλάει αλλά να περιμένουν τη **σειρά** τους για να μιλήσουν.

✓ Κάθε γραμμή με λέξεις στο βιβλίο σου είναι μία **σειρά**.

✓ Μία τηλεοπτική **σειρά** είναι ένα σίριαλ στην τηλεόραση. 🎵 σει-ρά

Ο Κώστας είναι πρώτος στη **σειρά** έξω από το κυλικείο, ενώ η Αθηνά τελευταία. Περιμένουν ν' αγοράσουν τυρόπιτες.

σειρήνα [η] ουσιαστικό (σειρήνες)

☑ Στη μυθολογία οι **σειρήνες** ήταν όμορφες γυναίκες που με τα τραγούδια τους έκαναν τους ναυτικούς ν' αλλάζουν πορεία.

✓ Η **σειρήνα** είναι ένα μηχανήμα που βγάζει πολύ δυνατό ήχο για να μας ειδοποιήσει ότι υπάρχει κίνδυνος.
🎵 σει-ρή-να

σεισμός [ο] ουσιαστικό (σεισμοί)

☑ Ο **σεισμός** είναι ένα δυνατό τράνταγμα της γης που μπορεί να προκαλέσει μεγάλες ζημιές στα κτίρια και τους δρόμους. Ένας ισχυρός **σεισμός** μπορεί να σκοτώσει τους ανθρώπους που βρίσκονται μέσα στα κτίρια ή περπατούν στους δρόμους. ◇ *Οι επιστήμονες που μελετούν τους σεισμούς λέγονται **σεισμολόγοι**. Τα θύματα των σεισμών, δηλαδή οι τραυματίες κι εκείνοι που δεν μπορούν να μείνουν πια στα γκρεμισμένα τους σπίτια λέγονται **σεισμοπαθείς**.* 🎵 σει-σμός

σέλα [η] ουσιαστικό (σέλες)

☑ Η **σέλα** είναι το κάθισμα που βάζουμε στην πλάτη του αλόγου για να μη γλιστράμε όταν καθόμαστε επάνω του. ○ σαμάρι

✓ Η **σέλα** είναι το κάθισμα του ποδήλατου. 🎵 σέ-λα

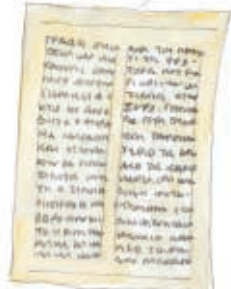
σελήνη [η] ουσιαστικό

✓ Η **σελήνη** είναι το φεγγάρι. Είναι δορυφόρος της γης, δηλαδή γυρίζει γύρω από τη γη. 🎵 σε-λή-νη
- Η λέξη δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

σελίδα [η] ουσιαστικό (σελίδες)

✓ Το κάθε φύλλο ενός βιβλίου, ενός τετραδίου ή μιας εφημερίδας έχει δύο πλευρές που λέγονται **σελίδες**.

◇ Ο **σελιδοδείκτης** είναι ένα μακρόστενο κομμάτι ύφασμα, χαρτόνι ή δέρμα που βάζουμε σ' ένα βιβλίο για να βρούμε τη σελίδα που μας ενδιαφέρει.
🎵 σε-λί-δα

σελοτέιπ [το] ουσιαστικό

✓ Το **σελοτέιπ** είναι μία ταινία που έχει κόλλα από τη μία πλευρά. Με το **σελοτέιπ** κολλάμε κυρίως χαρτιά, για παράδειγμα ένα σημείωμα στον τοίχο ή το χαρτί, όταν τυλίγουμε ένα πακέτο. 🎵 σε-λο-τέιπ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σεμνός, **σεμνή**, **σεμνό** επίθετο (σεμνοί, σεμνές, σεμνά)

✓ Όταν κάποιος είναι **σεμνός**, ντύνεται και φέρεται με σοβαρότητα και δεν καμαρώνει φανερά για τα σημαντικά πράγματα που έχει ή που κάνει. ● άσεμνος ◇ Όταν είσαι **σεμνός**, φέρεσαι με **σεμνότητα**.
🎵 σε-μνός

σενάριο [το] ουσιαστικό (σενάρια)

✓ Το **σενάριο** είναι μία ιστορία που γράφτηκε για να γίνει ταινία. Είναι δηλαδή η υπόθεση της ταινίας, τα λόγια των πρωταγωνιστών και οι οδηγίες για το γύρισμα της ταινίας.
🎵 σε-νά-ρι-ο

σεντόνι [το] ουσιαστικό (σεντόνια)

✓ Τα **σεντόνια** είναι μεγάλα κομμάτια ύφασμα, συνήθως άσπρα, που τα χρησιμοποιούμε για να στρώσουμε το κρεβάτι μας. Με το **κατωσέντονο** σκεπάζουμε το στρώμα και με το **πανωσέντονο** σκεπαζόμαστε εμείς. 🎵 σε-ντό-νι

σερβίρω, **σερβίρωμαι** ρήμα (σέρβιρα, θα σερβίρω)

✓ Όταν **σερβίρουμε** το φαγητό, το βάζουμε στα πιάτα για να το φάνε όσοι κάθονται στο τραπέζι.

✍ Η κυρία **Μαργαρίτα** **σέρβισε** τη **σούπα** **σε βαθιά πιάτα**.

✓ Όταν **σερβίρουμε** κάποιον, του βάζουμε να φάει και να πει.

◇ Ο **σερβιτόρος** είναι αυτός που σερβίρει στα εστιατόρια και τις καφετέριες. ○ γκαρσόνι

Το **σερβίσιο** είναι τα πιάτα, τα ποτήρια, τα φλιτζάνια και τα μαχαιροπίρουνα που βάζουμε στο τραπέζι για να φάμε και να πιούμε. 🎵 σερ-βί-ρω

σέρβις [το] ουσιαστικό

☑ Όταν ένας μηχανικός κάνει **σέρβις** σ' ένα αυτοκίνητο ή σε μία μηχανή, κοιτάζει να δει αν λειτουργούν καλά και αν χρειάζεται, τα επισκευάζει.

✓ **Σέρβις** λέμε και τον τρόπο που εξυπηρετούν τους πελάτες στα ξενοδοχεία και στα εστιατόρια.

♫ σέρ-βις

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

σερβιτόρος [ο], **σερβιτόρα** [η],

ουσιαστικό (σερβιτόροι, σερβιτόρες)

→ σερβίρω

σερβίτσιο [το] ουσιαστικό (σερβίτσια)

→ σερβίρω

σερίφης [ο] ουσιαστικό (σερίφηδες)

☑ Ο **σερίφης** είναι ένας αστυνομικός που δουλεύει για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα σε μία περιοχή των Ηνωμένων Πολιτειών. Παλιότερα φορούσε ένα μεταλλικό αστέρι στο στήθος, όπως οι **σερίφηδες** στα καουμπόικα έργα. ♫ σε-ρί-φης

σέρνω και **σύρω**, **σέρνομαι** και **σύρομαι**
ρήμα (έσυρα, θα σύρω)

☑ Όταν **σέρνεις** κάτι, το τραβάς προς το μέρος που είσαι ή προς τα εκεί που πηγαίνεις.

✍ Ο θεός **Τάκης σέρνει** πίσω του μία **βαλίτσα**. Μόλις επέστρεψε από ταξίδι.

○ τραβώ

✓ Όταν **σέρνεις** το χορό, είσαι πρώτος στη σειρά και οδηγείς τους άλλους χορευτές.

✓ Λέμε ότι **σέρνεις** κάποιον από τη μύτη, όταν τον κάνεις, ό,τι θέλεις. Ακόμη λέμε ότι **σέρνεις** τα πόδια

σου, όταν βαριέσαι πολύ ή δεν αισθάνεσαι καλά.

✓ Όταν **σέρνεσαι**, προχωράς με την κοιλιά στο πάτωμα, σαν φίδι.

♫ σέρ-νω

Ένας από τους κλέφτες **έσερνε** πίσω του το σακί με τα λεφτά του κυρίου Δημήτρη.

σερφάρω ρήμα (σέρφαρα,

θα σερφάρω) → σέρφιγκ

σέρφιγκ [το] ουσιαστικό

☑ Το **σέρφιγκ** είναι θαλάσσιο άθλημα. Ο αθλητής που κάνει σέρφιγκ λέγεται **σέρφερ** και κινείται πάνω στα κύματα πατώντας σε μία σανίδα, με ή χωρίς πανί.

◇ Όταν κάνεις σέρφιγκ, **σερφάρεις**. **Σερφάρουμε** όμως και στο ίντερνετ. *Της Αλίκης της αρέσει να **σερφάρει** στο ίντερνετ και να βλέπει διάφορες **ιστοσελίδες**, δηλαδή σελίδες που δίνουν πληροφορίες για ένα θέμα.*

♫ σέρ-φιγκ

-Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

